

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:

3 hasábos petitsor egyszer
18 fillér, többszöri hirde-
tésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap
szellemi részét illető közle-
mények a szerkesztőséghez
(Wlassics-utca 25. sz.), az
anyag részét illető közle-
mények pedig a kiadóhiva-
talhoz (Ujváros-utca 25. sz.)
küldendők.

Kéziratokat
nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Főispáni beiktatás.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága e hó 28-án iktatta be Hertelendy Ferencet a főispáni székbe.

A beiktatási ünnepély méltóságteljesen zajlott le. A fogadtatás s az ünnepségek pompája méltó volt ehez a nagy vármegyéhez, amely joggal és büszkén hivatkozik nagy multjára, történelmi hagyományaira.

De ebben az ünnepélyben nem az üres pompa volt az, ami az embereket meghatotta s a tömegeket elragadta, hanem az üdvözlés, a köszönet, a szeretet és lelkesedés melegsége és közvetlen megnyilatkozása.

Az üdvözlő beszédek nem voltak frázisoktól hemzsegő dicsénekek, a válaszokból nem hangzott felénk a szónoki sablonok szóadadata; hanem a tiszteletnek őszinte hangjai, a magyarosan egyszerű Isten hozott, a férfiasan nyujtott baráti kéz meleg szorítása, a munkára hívó szó férfias ereje, amelyek a szokásos, konvencióból álló ünnepségek fölé emelték az installációt.

Nem idegenek találkozása, nem a fényes vendéglátás ősi erényeinek gyakorlása volt az ünnepély, hanem egy régi jó emberünknek, Zalavármegye egy jó fiának, a közélet

térein régen ismert alakjának magas ki-tüntetése felett érzett örömeinek adott kifejezést a vármegye közönsége.

Nem idegenek közé jött Hertelendy Ferenc. Most jött igazán haza. Nem csak szokásos szerencse-kivánatokot kapott, hanem azok üdvözlők, akiket ifjuságától, gyermekkorától ismer, akikkel együtt dolgozott. Nem csak hivatalával járó teendőinek lelkiismeretes teljesítéséről, hanem szülővármegyéjének önzetlen szolgálatáról emlékezhetett s ahhoz a felemelő érzéshez, amely a szülőföld népének vezetőjévé kijelölt férfiú lelkét eltölti, még az a büszke öntudat és kegyeletes emlékezés is járult, hogy atyjának helyére, magas polcra emelte őt a gondviselés.

Ezekből az érzésekből fakadt az a jóleső melegség, amely áthatotta az egész ünnepélyt.

Hertelendy Ferenc beszéde, amelyet szülővármegyéjének közönségéhez, a jól ismert székház falai között intézett, valamint azok a szavak, amelyekkel a tisztelgő küldöttségek üdvözlését megköszönte, a vármegye, annak hagyományai, népe és intézményei iránt táplált szeretetről tanuskodnak.

Hertelendy Ferenc minden mondata

keresetlen és mégis mesteri. Beszéde közvetlenül hat, modora lekötő, beszédeiben megnyilatkozó széles látköre, a haladás, a munkásság iránti lelkesedése bizalomra gerjeszt.

Ez a bizalom, elismerés és tisztelet imponánsan nyilvánult meg az ünnepély minden mozzanatában.

»Az egyik kezemben az igazság mérlegével, a másik kezemben a törvények könyvével jövök; ezzel akarom vármegyém kormányzatát átvenni és vezetni.« Így szólt a vármegye közönségéhez Hertelendy Ferenc. Ezekkel az elvekkel foglalta el, szülővármegyéjének lelkesedése mellett, Zalavármegye főispáni székét.

Adjon neki az Isten kitartást, erőt és bölcseséget, hogy szép Zalavármegyét ősi hagyományaiban, szabadságszeretetében, királyhoz, alkotmányhoz, törvényhez való ragaszkodásában megtartsa, gazdaságilag megerősítse, a nemzeti kultúra utjain tovább vezesse.

Adjon a magyarok Istene Zalavármegyének békét, munkás kezeket, lelkes hazafiakat, szebb időket.

Hertelendy Ferenc főispán 27-én délelő Virius Vince bizottsági tag társaságában indult Lencse-Tomajról Balaton-Edericsre, ahol a vidékbeli bizottsági tagok, Szentmiklóssy Gyula fő-

TÁRCA.

A jótékony ember.

Lénárd Vince a könyvvezető barátai és önmaga előtt is sokszor ismételte:

— Sohasem házasodom meg. Nem lehet bizoni az asszonyokban.

Lénárdot a kollégái ezért a bogaráért mindannyiszor kinevették.

Az üzlet nagy irodájában, ahol Lénárd nap-hosszat a rengeteg üzleti könyveket bujta, sok lány volt alkalmazva. A férfi alkalmazottak, ha csak szerét ejthették, megcsipkedték a lányok arcáit, a fülükbe pajkos szavakat sugdoztak, a miktől a lányok elpirultak és hangosan kacagtak.

Lénárd Vincének e pajkoságok szinte fizikai fájdalmat okoztak. Bántotta a kollégáinak szabad viselkedése és még érzékenyebben sebezte meg a lelkét az, hogy a lányok nem utasították vissza e viselkedést.

— Istenem — gondolta magában, — hát ezekből lesznek a szerető hitvesek, az élet-társak?

Mélységes gyűlölet támadt a szívében. Pedig alapjában élt-halt a nőkért. Az üzleti könyvek rengeteg számjai közül gyakran mosolygott felé

egy-egy szép asszonyra, telve titokzatos ígéretekkel, rejtelmes és büvös ígérettel.

Beleszédült a feje. Oh, ha volna egy asszony, egy makulátlan, tiszta, nem földi asszony, aki egész lelkével, minden gondolatával az ölébe dobná magát egy végnélküli, hosszú életre!

A terem sarkában kacagás hangzott fel, valamelyik lány évődött az egyik gyakornokkal.

Lénárd Vince lelkéből egyszerre kirebbent a szép álmokép. Ököibe szorult a keze és dühösen csapott az előtte fekvő hatalmas könyvekre. Soha, soha nem házasodik meg! Oh hisz az rettenetes volna. Örökké kínozná az a gondolat, hogy a feleségével is hasonlóképpen bántak, mielőtt ő ismerté volna. Talán akadt férfi, akinek keze érintette a derekát, aki forró szavaival, ha csak egy gondolatnyi időre is, foltot lehelt a lelkére. Megörjtené ez az örökös kínzó gondolat.

Hanem hiába minden. Lénárd Vince, aki egyszerre gyűlölte is, imádta is a nőket, megházasodott. Új lány került az üzlet levelezői osztályába s ez a lány, amikor az első napon valaki dévajkódva megszorította a karját, heves elutasító mozdulatot tett. Ez a mozdulat megfogta a Lénárd Vince szívét és félév múlva már feleségül is vette a lányt.

II.

Csinos, kövérkés, puha asszony lett Lénárd

Vincénéből. A férje tejbe-vajba fűrésztötte, féltékenyen őrizte, mint egy szép fényes tollu madarat. Az asszony élete különben is hasonlított a kalitkába zárt madárhoz. De cifra volt a kalitka. Kényelem és puhaság vette körül a rab madarat s a rabtartó férj lelkét is odaadta volna, csak hogy biztosítsa magának az asszony örökké tartó vonalmát.

Természetesen Lénárd Vincéné már nem járt el többé a nagy irodába üzleti leveleket fogalmazni. Otthon ült örökösen unatkozva és lustálkodva s ettől a semmittevéstől a fiatal asszony rohamosan elhízott. Álmos és fáradt teremtés lett belőle, akit kimerített a semmittevés és az unalom. Egyik napon a következő kijelentéssel fordult az urához:

— Rosszul érzem magam. Valami kúrát kellene használnom.

Lénárd Vince ijedten kapta fel a fejét.

— Az Istenért, mi a baj!

— Nem tudom. Talán orvost kellene hivatni.

S az orvos jött. Megvizsgálta az asszonyt és kimondta a szentenciát:

— Vérkeringési zavarok. Oka az elhízás. Sósfürdőket kell használni.

Lénárd Vincének szörnyű fejtörést okozott ez az orvosi rendelés. Ezuttal hát az asszonynak rendszeresen el kell járnia a sósfürdőbe. Ez

szolgabíróval, s a község előjárósága várták. Szentmiklóssy Gyula rövid beszéddel üdvözölte a főispánt, aki a hozzá esatlakozott bizottsági tagokkal együtt vonaton indult Keszthely felé.

Meszés-Györökön, Vonyarezon és Gyenes-Diáson az állomásnál küldöttségek s nagy néptömeg várták a főispánt. Meszés-Györökön a jegyző, Vonyarezon és Gyenes-Diáson a tanítók vezették a küldöttségeket s mondtak üdvöző beszédet.

Keszthelyen a város intelligenciájának színe-java, a városban és vidékén lakó bizottsági tagok nagy része jelent meg a pályaudvaron.

Takács Imre üdvözölését a főispán szívvelyes szavakkal köszönte meg s folytatta útját Nagykanizsa felé.

A nagykanizsai állomáson a város képviselő-testülete várta a főispánt, Vécsey Zsigmond polgármester vezetése alatt. Itt esatlakoztak a Budapestről érkező vendégek is és Makfalvay Géza földmívelésügyi államtitkár.

A főispánt kísérő urak száma itt már jelentékenyen megszaporodott. Ott voltak a többek között: Batthyány József és Pál grófok, Jerffy Adolf, Vécsey Zsigmond, Elek Ernő, dr. Tuboly Gyula, dr. Fábian Zsigmond, Kovács Rezső perlaki, Szentmiklóssy Gyula tapolezai, Takács Imre keszthelyi, Kolbenschlag Béla esáktornyai, Viosz Ferenc nagykanizsai főszolgabírók, dr. Trippammer Dezső, Berkovics József szepetneki plebános és még számosan.

Paesa—Zalaszentmihály állomáson Gaál Miklós paesai főszolgabíró vezetése alatt megjelent küldöttség üdvözölte a főispánt s a vonat a megjelentek lelkes éljenzése közben robogott Zalaszentiván felé.

Zalaszentivánon megjelentek Csertán Károly alispán, Malatinszky Ferenc, Legáth Kálmán zalaegerszegi apátplebános, Árvay Lajos főjegyző, Lányi Kálmán kir. főmérnök, Ódor Géza pénzügyigazgató, S. ublies Zsigmond, Deák Mihály, Trsztyánszky Odón árvaszéki elnök, dr. Hány István főorvos, Thassy Kristóf főügyész, Thassy Lajos zalaegerszegi, Malatinszky Lajos zalaszentgróti főszolgabírók, Kroller Miksa zalavári apát, Szily Dezső, Csertán László, Boshán Gyula stb.

A törvényhatóság nevében és megbízásából Malatinszky Ferenc a következő üdvöző beszédet intézte a főispánhoz:

Méltóságos Főispán Ur!

Zalavármegye trvh. bizottságától nyert megbízás alapján üdvözölhetem Méltóságodat, a vármegye egész közönségének igaz, őszinte örömet tolmácsolom, hogy felséges Urunk, királyunk, vármegyénk vezetését Méltóságodra bízta, megyénk szülöttjére, a trvh. bizottságnak pedig hosszú idő óta a legszorgalmasabb, legtevékenyebb és sikereiben leggazdagabb tagjára.

lehetetlen. Ő naphosszat az irodában van. Egyedül pedig az asszony nem mehet fürdőbe. A cseléddel nem kísértetheti el. A rossz asszonyok is a cselédjükkel kísértetik el magukat mindenhova. Valami megbízható ember kellene. És eszébe jutott a bátyja.

A bátyja szerencsétlen, nyomorék ember volt. Puposnak betegesnek született s ez a természeti fogyatékosága átokként nehezedett végig az egész életén. Irodai munkát végzett ő is, de sehol sem tartották sokáig. Lénárd Vince gyakran segítette rajta, de azóta, hogy megházasodott, minden önzése csak az asszonyt vette körül. Elhatározta, hogy a házhoz veszi a bátyját. Programot csinált. A bátyja mindég vele lesz az asszonnal, elkíséri naponként a sózfürdőbe is, mulattatja, szórakoztatja. Ha ezzel a szerencsétlen emberrel látják a feleségét, senki sem fog rosszat mondani, gondolni, de ő sem lehet rá féltékeny.

És úgy is lett. Az asszony rendszeresen használhatta a kurát, hétköznapokon nyomorék sógora kísérte el, míg vasárnapokon, mikor a férj is szabad volt, az ura ment vele.

III.

A sósfürdő rendes látogatói között csakhamar feltűnt a pupos ember és a fiatal, elhízott,

Aki ily jó fia volt vármegyéjének, attól teljes bizalommal várhatjuk, hogy mint atyja és vezetője, éppen ily odaadással, teljes szívvel, lélekkel fogja vármegyéjét vezetni és minden lakójáról atyailag gondoskodni, minden ügyében a vármegyének a legtöbb igyekezetel eljáráni.

A téli zord idő, az alkalatlan hely arra kényszerítene, hogy röviden szóljak.

Nem terjeszkedem ki a mult emlékeire, a jövő reményeire, csak röviden azt kívánom, legyen Méltóságodnak ideje és alkalmja megmutatni, mily igazi jóakarója vármegyénknek, sikerüljön legalább a megyei dolgokban a trvh. bizottsággal teljes összhangban működni, hogy az összetartás és egyetértés hatványozó erejével igazi eredményt érhesünk el.

Méltóságos főispán ur régi ismerősünk, régi barátunk; jól ismeri Zalavármegye trvh. bizottságát minden erényével, gyengéjével, de ismeri a trvh. bizottság lángoló szeretetét hazája és vármegyéje iránt, ez a szeretet legyen az élető nap, mely együtt működésünk áldásos gyümölcsét a haza javára megérel.

Zalavármegye történetében vannak fényes alakok, diéső korszakok, a holnapi nappal új korszak kezdődik Zalavármegye területén Méltóságod vezetése alatt. Legyen ez a korszak a multhoz méltó és eredményekben gazdag.

Teljes bizalommal és szeretettel egyesítve üdvözlötünk, egy szívvel, lélekkel kívánjuk: Éljen Hertelendy Ferenc Zalavármegye főispánja. Éljen!

Hertelendy Ferenc főispán megköszönte a szíves fogadtatást, a megjelenteket egyenként szívélyesen üdvözölte s a körülbelül nyolevan tagra szaporodott kíséretével külön vonaton jött Zalaegerszegre.

A pályaudvaron százakra menő közönség várakozott. A város képviselőtestülete, az egyletek és nagy közönség foglalták el a pályaudvart. Várhidy Lajos a város nevében mondott egy rövid, magyaros Isten hozottat a főispánnak, biztosítva őt a város szeretetéről és ragaszkodásáról.

Kölesönös üdvözlések után megkezdődött a bevonulás. Az állomásépület előtti téren nem fértek el a kocsik. A magánfogatok megtöltöttek a teher pályaudvart is, a bérkocsik pedig az országuttra szorultak.

Az első négyesfogaton Hertelendy Ferenc főispán és Csertán Károly alispán, a másodikon Makfalvay Géza államtitkár és Árvay Lajos főjegyző, a harmadikon Szüllő Géza országgyűlési képviselő és Thassy Kristóf főügyész ültek. A hosszú kocsisor a Kossuth Lajos-utca torkolatánál felállított diadalkapun át, a fellobogózt után végig robogott a városba. Mindenütt lelkes éljenzés kísérte a főispánt, akinek kocsijába virágot dobáltak.

de szép asszony. Lénárd Vincéné minden áldott délután megjelent a sógorával s míg ő a kurát használta, a nyomorék ember a sósfürdő parkjában egy padon ülve türelmesen várt.

Lénárd Vincéné iránt a sósfürdő látogatói között nagy volt a részvét. Azt hitték, hogy a pupos ember a férje és mindenki élénken sajnálta a fiatal asszonyt, akit ilyen szánalmas férfi mellé láncolt a sors.

Az első vasárnap azonban, amikor Lénárdné a férje karján jelent meg a fürdőparkban, óriási volt a mebotránkozás. Mindenki biztosra vette, hogy ez a szűz, esinos ember, akibe az assz ny úgy belebukik, a titkos udvarlója.

A sósfürdő — kurát használó, elhízott, epés asszonyok emiatt gyilkos pillantásokat vetettek Lénárdné felé és megvetően nézték végig a férfit.

Másnap aztán, hétköznap lévén, Lénárdné újra a sógorával jelent meg a fürdőparkban. A kurát használó asszonyok ekkor már a szerencsétlen nyomorék embert nézték végig szivindító sajnálkozással, míg Lénárdnéra maguk között minden rosszat rámondtak.

Heteken át forrongott Lénárdné körül ez a gyűlölködő ellenségeskedés, amelyet azok a hetenként egyszer ismétlődő esetek, a mikor az

A vármegyeház előtt nagy közönség gyűlt össze. A központi tisztikar a megyeház kapujában várta a főispánt, akit új otthonában Csertán Károly alispán üdvözölt.

A vendégek ezután szállásaikat keresték fel, hat óra körül azonban már összegyülekeztek a kaszinóban, ahol éjfél utánig együtt maradtak. Este a várost kivilágították. Minden ablakban gyertyák égtek, a kirakatokban transparentek üdvözölték Hertelendy Ferencet.

A főispán vendégeivel megtekintette a kivilágítást.

A rendkívüli közgyűlés.

Csütörtökön a reggeli vonatokkal, részben kocsikon rengeteg ember jött Zalaegerszegre.

Csütörtökön volt Hertelendy Ferenc ünnepélyes installációja.

Reggel érkeztek meg Veszprém, Vas és Varasd vármegyék küldöttségei: Kolozsváry József főispán, Bezerédj István alispán és Breitenfeld varasdi polgármester vezetése alatt.

A vármegyeház környéke már a korán reggeli órákban mozgalmat képet nyújtott. Egyik fogat a másik után érkezett díszmagyarba öltözött notabilitásokkal, akik a főispáni lakásban gyülekeztek.

A vármegyeház nagyterme 9 órára zsufolásig megtelt s a közönség egy része a folyosókon szorongott. A teremben kitűzték a vármegye zászlóit, az emelvényt pedig a vármegye címerével díszítették fel.

Csertán Károly alispán 1/4 10-kor nyitotta meg a közgyűlést, amely a főispán meghívására küldöttséget választott. Fél tizkor a törvényhatósági bizottság tagjai, a vendégekkel együtt, a r. k. templomba vonultak, ahol Legáth Kálmán apátplebános nagy papi segédlettel misét mondott. Mise után történt meg az ünnepélyes beiktatás.

Hertelendy Ferenc főispán, Csertán Károly alispán s a vármegye jegyzői kara az emelvényen foglaltak helyet; az első sorokban a küldöttségek s vendégek ültek, a terem többi részét pedig a bizottsági tagok foglalták el.

Czukelter Lajos első aljegyző felolvasta a ki nevezési okmányt s a kitörő éljenzés után Hertelendy Ferenc főispán letette az esküt, amelyet Árvay Lajos főjegyző olvasott fel.

Ezután az új főispán nagyszabású, remek beszédet mondott, amely mély hatást tett és lelkesedést keltett. A beszéd tartalma, előkelő formája, a főispán előadásának közvetlensége zúgó éljenriadalokra ragadták a hallgatókat.

Hertelendy Ferenc nem csak szónoki képességének, hanem nemes gondolkodásának, szilárd politikai meggyőződésének, erélyének, szilárd elhatározásának adta bizonyítékát. Zalavármegye iránt érzett szeretete, a szülőföldhöz való törhetetlen ragaszkodás, az igazság szolgálata utáni

asszonyt a férje kísérte el a sósfürdőbe, csak még jobban szitottak.

Egyszer Lénárdné bent a fürdőben a fürdő egyik női alkalmazottjának, véletlenül beszédközben, megmondta a nevét. Az asszonyok azt nemsokára megtudták s egy napon Lénárd Vince aláírásalan, női kézzel írott levelet kapott, amelyben az ismeretlen levélíró megírta, hogy vigyázzon a férji becsületére, mert a sósfürdői látogatások alatt a felesége megcsalja.

Lénárd Vince a levéllel először a bátyjának rontott. Háborogva és ordítva vonta felelősségre amiatt, hogy nem jól vigyázott a feleségére.

— Összejátszottál vele. Mindaketten megcsaltatok! toporzékolt örült fájdalomában és kikergette lakásából a nyomorék embert.

A feleségével pedig röviden végzett.

— Nem szabad bizni az asszonyokban. Ezt mondtam mindég és igazam volt. Megcsaltál: elváltunk.

És eiváltak.

Pakots József.

vágy, elvhűség és elvek tisztelete osillogott tökéletes szóközi formába állított beszédéből.

A főispán beszédét szószerint közöljük:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Ő csász. és kir. Felső apostoli magyar Királyunk által mult évi december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a magas kormány előterjesztésére szülő vármegyém főispánjává legkegyelmesebben kineveztetvén, a tekintetes törvényhatósági közgyűlés színe előtt imént letett hivatalos esküm után, — midőn e széklet elfoglalom, mindenek előtt oly kötelesség teljesítéssel akarom munkásságomat kezdeni, aminek nem csak készséggel és örömmel teszek eleget, de a mit mélyen és igazán át is érzek: — ez legmélyebb hódolatomnak és hazafias jobbjai hűségemnek legalázatosabb kifejezése Ő csász. és apost. kir. Felsőgének ezen legkegyelmesebb kineveztetésemért; — mint őszinte köszönetemnek nyilvánítására a magas kormánynak előterjesztésében megnyilatkozó bizalmáért; — ugy a szomszéd törvényhatóságokból megjelent küldöttségek tagjainak; — volt képviselő társainak; — mint általában kedves vendégeinknek, kik e szíves és baráti megjelenésükkel megtisztelték vármegyénket és annyira kitüntettek engem.

De vegyék még legforróbb hálámát és köszönetemet törvényhatóságunk bizottságának tagjai, vármegyém és székhelyem közönsége, a kegyes és nagyrabecsült fogadtatásért, melyben részesítettek; — zálogául tekinthetem ezt annak, hogy szeretett vármegyénk közügyeinek intézésében mindig számíthatok arra a hazafias és áldozatkész támogatásukra, amit tudom, hogy megnyerhetek, ha pártatlan és részrehajlatlan eljárásomban a kötelességtudás érzése és teljesítésének akarata, képességeimnek teljes kihasználásával fogja vezetni munkásságomat!

S most, tisztelt törvényhatósági Bizottság! engedtessek meg nekem, hogy midőn szeretett szülő vármegyém közügyeinek kormányzását átveszem, egész őszintén és nyíltan számot adhassak azon szigorú lelki vizsgálódásom után beállott és beismert tudatnak, hogy egyedül az én szellemi erőmet, képességemet, és tudásomat ezen helynek méltó és eredményes betöltésére elégségesnek nem tartottam és nem tartom. — S midőn a magas felszólítás megfontolás és magamba szállás után mégis vállalkozni mertem, arra nem a könnyelmű elhatározás és a kitüntetés esábjára ingerelt, a mit talán önkénytelenül is éreznem kellett, midőn az előtt állottam, hogy oly nagy történelmi missiót betöltött vármegyénk élén a főispáni széklet elfoglalhatom, hanem dacára az annyira súlyos helyzetnek, a megfontolás és lelki mérlegelés alatt beállt biztatás és talán nem esalóka körülmények éreltették meg elhatározásomat, hogy merészebb legyek, mintsem talán képességeim könnyűsége a nehéz feladatoknak betöltésére vállalkozásomat indokoltá tette!

És köteles nyíltsággal kell számot adnom ezen körülményekről, hogy mintegy belevezessem a törvényhatóság tisztelt bizottsági tagjait belső lelki világomba, hogy amint magamat meggyőztem, azonképen meggyőződhessen Önök is arról, hogy ezen körülményekből elhatározásomra biztatást meríthettem, hogy ha az én csekély erőm de sok akaratom egybeforradhat megyénk minden tényezőjének összesített nagy erejével és egységes akaratával, akkor erősek és egyek is leszünk törekvéseinkben és célunkban, szeretett vármegyénk közügyeinek és önkormányzatának érdekében.

Megkönnyítette feladatokat, bármily nagy és nehéz legyen is az reám nézve, hogy ami a magas felszólítás folytán elém tüzetett, nem volt, minthogy nem is lehetett más, mint a *jognak oltalma, a törvények alkalmazása, és az igazságnak keresése*, vármegyénk közügyeinek, de kiválóan közigazgatásának ellenőrzésében és felügyeletében.

De befolyásolta elhatározásomat az a tudat is, a mit eddigi, bármily szerény közéleti működésem alatt mint biztosított megszereshettem, hogy egy olyan tisztikarnak munkásságára, képzettségére és vezetésében olyan odaadásra számíthatok, a mi által az előbb jelzett feladatoknak ily vállvetett törekvéssel

megfelelni nem lesz lehetetlen; és ez annál inkább, mert hiszen ismertem vármegyém lelkes, hazafias közönségének tette kész és tette képes erejének magas mértékét, a mivel a közügyeknek intézésében mindig a Hazának és e vármegyének önzetlen szolgálatára állottak.

Kedvezőnek kellett tartanom azt az áldásos körülményt, hogy életemnek már első hajszál gyökerei ebből a szeretett földből szívták táplálékukat, hogy fejlődésükben elválaszthatatlanul ide égáljhoz, amelynek összetételéből és öszhatásából nőtt meg az a *hagyományos szeretet és ragaszkodás*, ami minden tenyészetnek fejtétele!

Ezek az életgyökerek szívták fel lelkembe a *multnak emlékeit*, a miket a talajba szórta és vetettek el Zrínyi, Festetics György, Kisfaludy, Csányi László és Deák Ferenc, s megannyi más nagyjaink, hogy az elszórt porból is belélegzeni tudjuk a hazaszeretetet, a közügyeknek szolgálatát s vármegyénk dicsőségét! S én a fiatal szervezetnek tele tüdejével szívtam ez emlékeket magamba, és azt akarom, és arra törekszem, hogy vérré váljak bennem s lelkemben egy oltárt emeljek a nemes tradíciók cultusának és ezekből átvigyelem a modern gondolkodás és kornak keretébe mindazt, ami csak szép, jó és igaz, s a minek örök bece mindig alkalmazható és minden időkre fennmarad.

De biztatólag s mintegy hívólag intett felém, lelkemnek e komoly mérlegelése és túsája közt gondolataimban egy emlék, — édes atyámnak emléke. Az érzelmeknek legszen-tebbike, melyet Isten ojtott belénk, a gyermeki szeretet, tisztelet és hála megnyitotta szívemet egy férfias kötelességérzet előtt, és lelkemet egy talán nem elítélhető, de nemes ambíció előtt: elfoglalni és megérdemelni ugyanazon helyet, a melyet ő, egy a közügynek szentelt életpálya önzetlen és közhasznú szolgálatában betöltött, s az ő emlékének tenni egy szent fogadalmat, hogy példáján indulva a közélet tevékenységének forrását nem a már elnyert hatalom erejében, hanem vármegyém közönségének megnyerendő szeretetében, becsülésében és támogatásában kell keresni. S talán meg lehet bocsátani nekem, ha annyi példa közül, ami szintén méltó magasságban és becsülésben áll előttem, kiváló elődeimnek nemes törekvésében, odaadó munkásságában és kiérdemelt közszeretetésében, — ha őt a gyermeki hála megnyilatkozásában kiemelni mertem.

Elhatározásom indító okainak ezen őszinte és igaz feltárása után, kötelességemnek vélem röviden, de ép oly őszintén nyilatkozni az iránt, hogy elfoglalt állásomban minő irány-elvek fogják vezetni tetteimet?

Mint főispánnak politikai álláspontomról kevés az, mit mondanom kell, hiszen a közéletben töltött szereplésem a tekintetes törvényhatóság előtt nyitott könyv lehet; de azon határozott kijelentésre kell szoritkoznom, hogy én minden igaz politikai meggyőződés előtt tisztelettel hajtom meg a saját politikai meggyőződésemnek zászlóját, mert hiszen nem a kitűzött cél, csak az egyformán nehéz, de különböző utak megfutasása választja el egymástól e téren a küzdőket, és épen ugyanazon célnál akarunk találkozni, vagy egymást megelőzni, amely végeél: „a Haza üdvé”.

És e nemes versenyben nem szabad a nemes telen fegyvernek használatára: a gánésvetésre gondolni sem, hanem bizzék mindenki csak a saját lankadatlan erkölcsi edzésében és kitartásában; s midőn én e versenyben soha sem kivételes eszközökkel, sem a hatalom előnyével részt venni nem akarok és nem fogok, akkor hiszem, hogy mint egyenjogú munkása a közügynek és tagja a törvényhatóságunknak, én is kérhetem azt, hogy utam megválasztását, mint saját és csakis egyéni meggyőződésem tisztaságának consequentiáját, kegyeskednek nekem is megengedni.

Már vármegyénk kormányzatában ellenőrzési és felügyeleti jogomnál, de kiválóan nagy kötelességeimnél fogva, nemcsak egyéni, de hivatalos tevékenységemnek összes energiáját kifejtve és lekötvé látom a jövőben; — mert nemcsak megyénk közigazgatásában, hanem társadalmi és közgazdasági, kulturális és humanitárius ügyeiben is oly feladatok hárul-

nak reám, a mely ügyek vezetésében és irányításában minden tényezőnek és erőnek helyes felhasználását és közremunkálását kell kérnem, s még inkább azért, mert jól tudom, hogy nekem még időmet és tevékenységemet azzal is ki kell mérítenem, hogy pótoljam tehetségemnek hiányait tanulással és kutatással, hogy ez utóbbi által felismerjem, az előbbi által pedig alkalmazhassam mindazt, a mivel szolgálhatunk vármegyénknek.

Közigazgatásunkban megkönnyíti nekem kötelességeim teljesítését, mint már erre hivatkozni volt és lehetett is szerencsém, az a lelkes és munkás tisztikar, a kire, élén a közbizalom és közszeretet által odaállított alispánunkkal, a vármegye önkormányzatában tudom, hogy mindig számíthatok; de tudom azt is, hogy mi ismét a tisztikarral együtt, a tisztelt törvényhatósági Bizottságnak támogatásában és közreműködésében oly erős segítséget fogunk nyerni, ami azután biztosíthatja, hogy az immár annyira kiterjedt és sokoldalú teendőknél megfelelően képesek leszünk.

A tisztviselői karnak eddig is tapasztalt munkásságát még fokozottabb mérvben annál inkább remélem és elvárom, mert vármegyénk Közönsége tulfeszített áldozatkészésséggel csak nem régen biztosította, és a kormány is megoldandó feladatai közé felvette a közigazgatási tisztviselőknek anyagi gondoktól való függetlenítését, hogy teljes odaadással szentelhesék magukat nehéz, és őket teljesen igénybe vevő hivatásuknak.

Kiváló gondot akarok fordítani a járási közigazgatásra, a hol annak oly sok ágazatai és számai koncentrálódnak; és ha ezen sokoldalú és nehéz eljárásban a megyének nagy Közönségét megelhetésében és megelégedésében oly közletről érdeklő ügyek ellenőrzésében a pontos és törvényszerű végrehajtást, és méltányos elbírálást szorgalmazom és megkivánom, így ez által buzdítom és irányítom, azt hiszem szolgálatot teszek vármegyém közönségének; de a fáradságot nem ismerő tevékenységgel példát is akarok adni, és osztani az egyforma sorsban, mert a hivatal hivatást szül, a minek teljes odaadással kell magunkat szentelnünk.

A járásokban pedig különösen is a körjegyzőségek és a községek adminisztrációjának vizsgálatára lesz gondom és időm. Itt van az alapja önkormányzatunknak, a honnét ha a szalák rendszeren, becsületes gondnal és lelkiismeretes pontossággal futnak össze, akkor a járási és megyei központban megoldhatlan események nem fognak összegombolyodni. — Jó jegyzői kar áldása lehet községeinknek és népének, és én reménylen, hogy jegyzői karnak sem fog reám szomorú alkalmat és kötelességet hártani, hogy a törvényes szigort kellene alkalmaznom, hanem ezen vizsgálataim nekem csak örömet, községeinknek jólétet, és önmaguknak a becsületes munka teljesítésében feltalált megelégedést fognak okozni.

Nagy súlyt helyezek megyei oktatásügyünknek fejlesztésére, mert kétségtelen az, hogy a jó iskola, melyet a szülői ház jó példája és nevelő hatása támogat, — alapját képezi nemzeti művelődésünknek! És azért a különböző jellegű iskolák és fenntartók nemes tevékenységétől várom oktatásügyünk nagyarányú fejlődését és erkölcsi hatását, és arra fogok törekedni, hogy ezen feltételek megszereshetése, hol a községek nyomasztó helyzete vagy az iskolafenntartók jogos óhajtaása igényli, az állam segélyében részesüljenek.

Népoktatási alaptörvényeink ama rendelkezéseinek szigorú érvényesülését azonban mindenkor meg fogom követelni, hogy a hazaszeretet és a vallás-erkölcsi nevelés szövetségében, a magyar kultúra, az egységes magyar állameszme megerősödése az iskolákban, templomokban és a családi tűzhelyben egyképen biztosítsák!

Ezen törekvésemben kérem a nagyon tisztelt lelkészi és tanítói kartól önmegtagadó munkásságuknak teljes kifejtését, hogy szép de oly tövises pályájukon és hivatásukban, a melynek egész életüket feláldozzák, engem támogassanak, utba igazítsanak, ösztökéljenek, esetleg felettes hatóságuk közbejöttével, hogy én viszont segítségükre lehessenek, a mennyire nekem arra mód adatik.

Közgazdasági, közegészségi és társadalmi tevékenységünkben és intézményeink fejlesztésében azután már igen kérem, ne méltóztassanak bennem mást keresni és látni, mint egyik napszámomat közszolgálatunknak, ki vármegyém Közönségével egy munkasorban akarok dolgozni és haladni, hogy egy azon buzgósággal mivelhessük és termékenyíthessük meg azt a talajt, a mely megyén közép-szatyának és népének megélhetését biztosítani és jólétét megteremteni van hivatva; — de gondoskodjunk mindannyian együtt és kezetfogva azon eszközökről, a melyek szolgálják iparunkat és elevenné teszik kereskedelmünket, hogy ezen keresetforrások egymásra utaltságában és összhangjában elérhessük a társadalmi érintkezés mivelő hatását, és a vagyoni függetlenségben a magyar nemzeti érzés terjedését és erejét!

Végül tekintetes törvényhatósági Bizottság! azt hiszem általános kijelentéssel és fogadalommal tartozom:

Addig akarok és fogok csak e helyen maradni, a meddig szülő vármegyémnek és a Köznei hasznára lehetek; míg a vármegye igazán vára lesz a magyar alkotmányának és a meddig érzem és látom, hogy birom és megszerezhetem azt a bizalmat és támogatást fent és lent, a mi nélkül megbénulva, meddő lenne minden erőfeszitésem.

Erőszakot csakis önmagam ellen fogok alkalmazni, hogy legyőzzem önmagamot ha kell, de meggyőzzem minden esetre a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy phisikai és szellemi tehetségemnek megfeszített törekvése egyedül megyéme és a közügyé leendő, és hogy én nem jövőök más fegyverrel, mint egyik kezemben az igazság mérlegével, a másikban a törvények könyvével; ezzel akarom vármegyém kormányzatát átvinni és vezetni, abban az erős reményben és szent hitben, hogy dacára a nehéz helyzetnek és a még nehezebb kibontakozásnak, nem lesz a múlté a költőnek jóslatszerűleg is a jelen időben fogalmazott szálló igéje: *él magyar áll* Buda még, ormán a magyar királyi vár magasba nyúló kupoláján a szent koronával, a melyről az Isten napjának melege és fénye aransugarakban megtörve áradnak szét egyforma erővel a magas Kárpátokról a mély Adriáig, a művelt nyugattól az ébredő keletig, a mely határok közt e fogalom: — „Magyar haza”, testté vált, s a mely testből, a magyar haza földjéből szívja táplálékát, veszi erejét és meríti boldogulását minden, ami Magyar!

A munka jegyében, hazámnak és szülő vármegyémnek szeretetében végeztem beszédemet és kezdem meg működésemet, azon benső főhással, hogy a Mindenható adjon nekünk közös erőt és kitartást, hogy munkásságunkból áldás fakadjon megyénkire.

A törvényhatósági bizottság üdvözlése.

A törvényhatósági bizottság nevében Árvay Lajos főjegyző üdvözölte az új főispánt.

Beszédének azon részénél, amelyben a vármegyék multjáról, nemzet fenntartó hivatásáról beszélt s a főispánt arra kérte, hogy a vármegyére támaszkodva, kezdje meg és folytassa hivatalos működését, a hatás frenetikus tüntetésben tört ki.

A beszédet itt közöljük:

Méltóságos Főispán Úr!

Zalavármegye közönsége szívből üdvözli Méltóságodat azon alkalommal, hogy Méltóságod a vármegye főispáni állását elfoglalta.

Nem üres pompa, nem is semmitmondó alakosság, hanem fölötté fontos ünnepélyes tény ez a székk foglalás. Hisz Méltóságod a vármegye közönségének törvényes képviselése előtt esküt tett arra, hogy az ország törvényeit megtartja és minden személyválogatás nélkül jogot, igazságot szolgáltat; egyúttal pedig férfias komolysággal és a meggyőződés hangján kinyilatkoztatta, hogy a vármegye érdekeit szívében hordja; ugy nemkülönben a vármegye közönségének tudomására hozta s ezzel alkotmányos szokás szerint annak megbírlására bocsátotta mindazon elveket, módokat és eszközöket is, amelyekkel Méltóságod a vármegye javát előmozdítani szándékozik. Viszont a

vármegye közönsége hagyományos szokását követve, kifejezést ad Méltóságod iránt táplált érzelmeinek, Méltóságodhoz fűzött reményeinek és mindazon vágyainak, amelyek megvalósítására törekszik s amelyek Méltóságodnak imént hangoztatott érzelmeivel és óhajtásaival a haza és a vármegye szeretetében, mint ezen vágyak közös alapjában egyesülvén, a tiszta szívből bemutatott áldozatok magasan fellobogó lángjaiként fohász alakjában szállnak az egek felé, áldást könyörögve vármegyénkire és a magasból hirdette, hogy ma oly frigy létesült Méltóságod és a vármegye közt, amely erőnket és tevékenységünket is összesítvén, hinni, remélni s a szeretet világánál előre látni is engedi, hogy vállvetett munkálkodásunk üdvöt hoz drága megyénk honszerető népére.

Ezen ünnepélyes alkalommal elkerülhetetlen egy pillantást nem vetni a vármegyei intézmény multjába, mert hisz egyrészt ez a hosszu, a történetírás ítélőszékén átment és szerföltött tanulságos mult jelölheti meg legbiztosabban azt az irányt, amelyet követnünk kell, ha ezt a tűzpróbát kiállott intézményt meg akarjuk tartani annak, amivé ezer év alatt kifejlődött: nemesak egyszerű közigazgatási szervnek, hanem az egyéni és társadalmi függetlenség és szabadság biztosítékának és olyan templomának, melybe azonképen, miként a rómaiaknál a dicsőség templomába, csupán az érény templomból lehet átjutni; másrészt pedig csakis ebből a multból meríthetjük azt az erőt, állhatatosságot és lelkesedést, amely nélkül a vármegyei intézménnyel történetileg összeforrt nagy fontosságú feladatok hazafias betöltése nem is képzelhető.

Ez a majd ezer éves mult arra tanít bennünket, hogy a vármegyei intézmény nem annyira írott törvényen, mint inkább a haza, alkotmány és szabadság iránti szereteten s ebből folyólag a közjó és közérdek megvalósítására irányzott törekvésen, tehát — hogy ugy mondjam — a honfiak közérzetén épült fel nemzeti és állami életünk oly szilárd oszlopává, melyen a legsötétebb időknek mindent lerombolással fenyegető legádázabb viharai is megtörtek s amelynek ma nem kevesebbet, mint legdrágább és legföltettebb kincsünket: hazánk, nemzetünk és ősi alkotmányunk fennállását köszönhetjük!

Igaz, hogy ennek a páratlan hosszu multnak sötét pontjai is vannak, melyeket a szét-huzás, a visszavonás szült. Ánde hatalmas folyónk, a Duna is lerakja iszapját hosszu folyásában és a napnak is vannak foltjai. Azért ne is takargassuk ez árnyakat, hanem inkább okuljunk és vonjuk le tanulságul belőlük, hogy semmi más, csak a közérdek lebegjen szemünk előtt, mert nemzedékek megkésérülhetik, hogy — Eötvös szavaival élve — bűnösök voltunk.

Egyedül az említett értelemben vett közérzetlet lehetett az a dús talaj, melyben erős gyökeret verhetett ez az intézmény; a vármegye, amely — hasonlóan a szabadon tenyésző óriási tölgyhöz — százados viharok nyomait viseli ugyan, amely azonban éppen úgy, mint a hatalmas tölgy, mégis bámulatot kelt erejével, nagyságával és életképes marad, üde lombokat, illatos virágokat és dús gyümölesöt hoz mindaddig, amíg az éltet adó talaj terméketlenné nem válik; amíg az említett közérzetlet ki nem hal keblünkéből, mert hiszen minden magasztos eszmének és nagy tettnek, amely az emberiség, vagy egyes népek sorsát előbbre vitte, ősidők óta kizárólag a honpolgároknak a közjó és közérdek iránti érzelme adott létet.

Ez a történeti mult kétségenkívül biztos záloga a jövőnek, ha a salus reipublicae, a haza és a vármegye üdve, a közjó és közérdek vezérel bennünket, ez esetben teli reménységgel bizhatunk abban, hogy vármegyénk a nagy multhoz méltóan és híven fogja betölteni magas hivatását.

A közérzetlet mellett a törvény, jog és igazság magasztos eszméit kell követnünk eljárásunkban, ami azt jelenti, hogy az állami akaratot kifejező törvényeknek a jog és igazság sarkitételei szerint kell érvényt szereznünk, hogy ezzel a törvény uralmát, az igazságot, ami az államok alapja, biztosítsuk.

De nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a közigazgatás ugyszólván maga az élet, amennyiben folyton érintkezik azzal és hogy az élet napról-napra változik, a folyvást módosuló viszonyokhoz képest, a maga

sajátos követelményeivel. A közigazgatásnak tehát amellet, hogy jelentékeny tényezője az állam fenntartásának, az előrehaladás uttörőjének kell lennie és mint ilyennek számolnia kell a kor szakadatlanul fejlődő igényeivel, amelyek szükségszerű érvényesülése a méltányosság gyakorlását is előírja azon határok közt, amelyeket a legékebben szólóan s egyúttal a legigazabban is megvont egy nagy nevű francia államférfiu azzal a mondásával, hogy a közigazgatásnak az állam lelkiismeretét kell képviselnie.

Végül az elénk szabott köteleesség pontos betartása az, amit mindenkitől meg kell várnunk, mert Ciceronak örökké megszívlelendő szavai szerint a köteleesség teljesítéséből származik az élet minden tisztessége, elhanyagolásából minden gyalázata.

Méltóságos Főispán Úr! Az előadottakban a főirányelvek szerint vázolt feladatoknak annál könnyebben megfelelhettünk, mentül nagyobb mértékben fog Méltóságod bennünket támogatni.

E tekintetben nemesak reményt táplálunk, egyrészt Méltóságod imént elhangzott szavaiban, másrészt pedig azon tényben, hogy Méltóságod eddigi közpályáján is a komoly tettek s az előrehaladás embere volt és gazdag tapasztalatait, megedzett erejét hozza szeretett vármegyénk felvirágoztatásának szentelt munkánk istápolására. De biztosítékot látunk abban is, hogy Méltóságod, mint vármegyénk szülőtte, oly feloldhatlan kapocsal van a vármegyéhez fűzve, hogy bizonyára nincs és nem is lehet nemesebb vágya és lángolóbb óhajtása annál, hogy a vármegyét nagyságra és dicsőségre, arra a dicsőségre és nagyságra vezérelje, melyben Méltóságod ahhoz a művészhez hasonlóan, aki nemesak eszméjét, hanem saját nevét is megörökíti halhatatlan művében, önmagának fog érelni is tartósabb oly emlékoszlopot emelni, amely a késő utókornak is a mű és mester nagyságát hirdeti.

Azon tényből kifolyólag, hogy Méltóságod e vármegye keblén növekedett fel és zalamegyei, egyáltalán nem kelthet minálunk visszaogot az a régi mondás, hogy: *nemo profeta in patria sua*. Sőt ellenkezőleg ez az öröndetes tény viszont a vármegye közönségét is Méltóságodhoz köti olyan szorosán, hogy Méltóságod biztos lehet abban, hogy amint Antaeos, a félisten, mindaddig leküzdhetlen volt, amig anyját, a földet érinthette, amely új és új erőt adott neki minden érintésnél, azonképpen Méltóságod is mindaddig, amig a vármegyére támaszkodva és azzal egyetértve működik a haza és a vármegye boldogságára és jólétére, mindig új és új erőt gyűjthet e vármegye ragaszkodásában, elismerésében és hálájában, amely csak diadalra segítheti Méltóságodat új közpályáján.

Adja a Mindenható, hogy így legyen.

Isten hozta, Isten áldja és tartsa itt Méltóságodat!

Csertán Károly alispán indítványára a törvényhatósági bizottság ugy a főispán, mint a megyei főjegyző beszédeinek kinyomatását elrendelte.

Ezután a közgyűlés Hertelendy Ferenc eltelésével szétoszlott.

Tisztelegések.

A közgyűlés befejeztével a főispán a küldött-ségek üdvözlését fogadta.

Először Vas- és Veszprémvármegyék küldöttsége fejezte ki szerencsekívánatait az új főispának.

Vasvármegyét Bezerédj István alispán, Chernel Antal, Hertelendy Gyula, Mesterházy Gyula, Okolicsányi Dénes, Mesterházy Jenő, és dr. Ostffy Lajos, Veszprémvármegyét pedig Kolossváry József főispán és Reő Jenő képviselték.

Ezután a vármegyei tisztikar tisztelgett, Csertán Károly alispán vezetése alatt. Az alispán a tisztikar részéről biztosította a főispánt, hogy a közérdek előmozdítására irányuló minden tevékenységében Zalavármegye minden egyes tisztviselőjét maga mellett fogja találni s a munkából a tisztviselői kar ki akarja venni a részét. A főispán avval válaszolt, hogy ő a tisztviselőkkel szemben hátrányban van, mert neki a vármegye bizalmát még csak ezután kell kiérdemelnie; de bizik abban, hogy a bizalmat — Zalavármegye buzgó tisztikarának segítségével — meg fogja szerezni.

A tisztikar után a kath. papságot vezette a főispán elé Legáth Kálmán zalaegerszegi apát-plébános. Az ág. ev. hitközség küldöttségét Lányi Kálmán főgondnok, az ev. ref. hitközség küldöttségét Czebe Károly gondnok vezették. A zalaegerszegi izr. hitközség Engelsmann Izrael főrabbi és Boschán Gyula elnök vezetése alatt tiszteltet.

A zalaegerszegi és keszthelyi m. kir. honvédszázad tisztikar Boér Sándor őrnagy és Tantossy Sándor százados osztályparancsnokok vezetése alatt a zalaegerszegi kir. törvényszék Stanislavszky Adolf elnök, kir. ügyészség Schneider Gábor ügyész, pénzügyigazgatóság Odor Géza pénzügyigazgató, államépítészeti hivatal Lányi Kálmán főmérnök, erdőfelügyelőség Hangay Géza erdőtanácsos, ügyvédi kamara Hajik István elnök, nemesi választmány Tarányi Ferenc elnök, gazdasági egyesület Koller István elnök, Zalaegerszeg város Várhidy Lajos polgármester, Nagykanizsa r. tan. város Vécsey Zsigmond polgármester, főgimnázium Medgyesi Lajos igazgató, többi iskolák Körössy Sándor kir. s. tanfelügyelő, vasuti osztály mérnökség Wimmer Lipót főnök, körjegyzőség Kovács Gyula elnök, Sümeg Pozsonyi József városbíró, postahivatal Remm József postafőnök, kath. legényegylet, hitelszövetkezet Kun Vilmos elnök vezetése alatt tiszteltet a főispánnal.

A községi és körjegyzők együletének küldött ségét Kovács Gyula légrádi jegyző, az egylet elnöke vezette a főispán elé s a következő len dületes beszédet mondotta:

Méltóságos Főispán Ur!

Engedje meg Méltóságod, hogy ez ünne pélyes alkalommal, amidőn vármegyénk kor mányzói székét elfoglalni méltóztatott, mi a vármegyei községi és körjegyzők együletének képviselői — vármegyebeli kartársaink egye teme nevében — szintén üdvözölhessük Mélt óságodat.

Nem a pusztaság szokás, avagy a közönséges gyakorlat az, amely bennünket ez ünnepélyes pillanatban Méltóságos főispán ur elé vezet, hanem amaz őszinte szívből lakozó vonzalom és ragaszkodás, amely megilleti a vezért, ki a hadsereg élére áll.

Igen a vezért! Mert Méltóságod e perctől kezdve Zalavármegye közigazgatásának vezére s felséges Urunk Királyunk és felelős kor mányának politikai megbízottja lett. Mert e perctől fogva Méltóságod kezében leng vár megyénk vezetésének dicső zászlója, a melyet e vármegye sok nagyevű és történelmi nevezetességű fia tett híressé és örök emlé kezettüvé.

Eljöttünk tehát mi is, mint Zalavármegye közigazgatásának szerény határfőrei, hogy a Méltóságod által ma megkezdett magasztos, de tövises vezéri utjához szerencsét és kitartást kívánjunk.

Méltóságos főispán ur nem új ember e vár megyében. Hisz itt ringott bölcsője, itt nevelődött fel, tehát ismeri nagyon jól a vár megyét s annak viszonyait. Nem új ember a közigazgatásban sem, hisz hosszú ideje egyik kimagasló tagja a közigazgatási bizottságnak s mint ilyen, élének résztvevője vármegyénk közigazgatási életének.

S végül nem ismeretlen tényezője a politikai életnek sem, mert mint törvényhozó lép a főispáni székbe s mint kipróbált honatya hagyja el ama politikai küzdteret, amelynek viharos harcai felett még mindig kétesen lebegtetni szárnyait a béke és nyugalom angyala.

Az ilyen mult tehát elég biztos záloga a jövőnek s annak, hogy az a zászló, amelyet mint e vármegye főispánja ma kibontott Mélt óságod, még a legnagyobb viharok közepette is magasan és dicsőségesen fog lobogni vezéri kezében.

Mi pedig, a vármegye 126 községi és kör jegyzője nevében e magasztos pillanatban ünnepélyes ígéretet teszünk Méltóságos főispán urnak, hogy e zászlóhoz hűek, a nagy és terhes közigazgatási munkában buzgó és a küzdelemben kitartó s tántoríthatatlan közharcosai leszünk vezérünknek. Mert nem kételkedünk, hogy a legközelebb megvívandó ama csatában, amelyben a mostani általános, de különösen a községi ósdi és rossz közigazgatás teljes megsemmisítésével egy új s a mai kor követelményeinek mindenben megfelelő jó és modern

közigazgatási rendszernek kell győztesen kikerülnie, Méltóságod is élénk részt fog venni, s hathatós tevékenységét és nagy befolyását a megfelelő sullyal fogja vármegyénk részéről a mérlegbe vetni.

Mindezek után fogadja Méltóságos főispán ur a vármegyei községi és körjegyzői kar szerenese és üdvkívánataival párosult ama forró óhaját, hogy az egek Mindenhatója Méltóságod nagybecsű személyét kedves családja boldogítása, a Magyar szent haza jólétének előmozdítása és e drága vármegye felvirágoztatására igen igen soká éltesse!

Az üdvözlő beszédekre a főispán által adott válaszok mindenkit megnyertek, mindenkit leköteleztek.

Különösen kiemelkedő mozzanat volt a Gazdasági egyesület, a nemesi pénztári és alapítványi választmány, a zalaegerszegi ipartestület tisztelgése s reánk zalaegerszegiekre különösen fontos a Zalaegerszeg r. t. város üdvözlésére adott válasz.

A Gazdasági Egyesület küldöttsége előtt a főispán hangsúlyozta, hogy életének egyik legnagyobb ambícióját képezte a magyar föld, a magyar gazdaközönség érdekeinek előmozdítása s büszke rá, hogy a Zalamegyei Gazdasági Egyesület elnöke lehetett. Most, amidőn politikai állást foglal el, az elnökségről lemondott. Meggyőződése az, hogy ebbe az egyesületbe semmiféle politikai mozzanatot belevinni nem szabad. A közös érdek, a magyar gazda, a magyar nép érdekeinek védelme képezze az egyedüli mozgató és összetartó erőt. Ilyen értelemben, ilyen irányban a jövőre is felajánlja az egyesületnek szolgálatait, habár csak egyszerű tag óhajt lenni és maradni.

A nemesi pénztári és alapítványi választmány küldöttsége előtt az ősi hagyományokhoz való ragaszkodásról és tiszteletéről beszélt az emlékekhez hű magyar ember szívéhez, az új idők szellemét megértő gondolkodó tisztult, emberileg nemes fel fogásával.

Az iparosoknak azt a tanácsot adta, hogy legyenek munkások, kitartók és beketűrők. Ragaszkodjanak a hazai rőghöz, amelyen edesebb a nélkülözés fekete kenyere, mint idegenben a jólét.

Zalaegerszeg város polgármestere üdvözölte a főispánt új otthonában. Azután utalt arra, hogy ez a város a haladás előmozdításáért erejét meghaladó áldozatokat hozott, de ezek dacára soha sem részesült kellő méltánylásban. Nem tudta megtalálni a város s a vármegye élete között a szerves kapcsolatot. Kérte a főispánt, hogy a város érdekeit, helyzetét és áldozatkésztségét részesítse jóakaratu pártfogásában s méltánylásban.

A főispán biztosította a polgármestert, hogy ha bármely dissonancia van, annak a megszüntetésére irányuló munkában minden erejével a város mellé áll, amely nemesak vármegyéjének székhelye, hanem neki otthona is.

Diszebéd.

Délután 2 órakor a „Korona“ szálló emeleti termeiben, valamint földszinti helyiségeiben 400 terítékű bankett volt, amelyen kezdettől fogva mindvégig a legderültebb hangulat uralkodott.

A felköszöntők sorát a szíves házigazda, a főispán, kezdette meg, lendületteljes beszédében éltetve a felséges királyt; beszédét a jelen voltak állva hallgatták és viharos éljenzéssel kísérték. Hertelendy Béla a Hertelendy család történetének ismertetése mellett éltette a vármegye főispánját; szünni nem akaró éljenzés kísérte beszédét, melynek végeztével a zenekar a Hertelendy — indulót játszotta el; Csertán Károly alispán az ünnepélyre megjelent vendégekre, Koller István Makfalvy Géza földművelésügyi államtitkára, Makfalvy Géza megköszönve a szíves figyelmet, Zalavármegye közönségére, Barkóczy Károly Csertán Károly alispánra, Vértesi Sándor a főispánra, Hertelendy Ferenc főispán a vármegye közönségére, Bogyay Máté országgyűlési képviselő Hertelendy Ferenc főispánra, Eitner Zsigmond országgyűlési képviselő a főispán nejeire, báró Puttheány Géza Kránitz Kálmán veszprémi apát-kanonokra, aki a közelmúltban Alsópáhok r. k. hitközségének lakói részére a plebános terhek alól való megváltása céljára 40.000 koronás alapítványt tett, mellyel régi plebániájában nevét megörökíté; Bezerédy vasmegyei alispán a vendégek nevében a főispánra s a vármegye közönségére ürtették poharukat.

Közben a figyelmes főispán az alispán kíséretében a nagytermen kívüli termekben s a földszinten elhelyezkedett vendégeit kereste fel, hol mindenütt zajos éljenzéssel fogadták s melegen üdvözölték.

A főispánra mondott első felköszöntő után olvasták fel a beiktatási ünnepély alkalmával a főispánhoz érkezett távirati üdvözléseket.

„A mai ünnepélyes beiktatás alkalmával őszinte köszönetét és szerencsekívánatait küldi“ Tallián Béla.

„Szívem egész melegével üdvözöllek beiktatásod alkalmából és adjon Isten neked erőt, hogy kormányzatoddal minél több dicsőséget szerezz szeretett vármegyénknél“. Dr. Wlassics.

„Élénk sajnálatomra beiktatásodon meg nem jelenhetvén, fogadd e sorokban szívből fakadó baráti szerencse kívánataim nyilvánítását s légy szíves a megyének igen tisztelt közönsége előtt is hazafias üdvözlőmetet tolmácsolni“. Darányi Ignác.

„Szíves megemlékezésednek nagyon megörültem. Fogadd legmelegebb és igazán érzett jó kívánataimat.“ Széll Kálmán.

„Deák Ferenc ékesszóló dicsőítőjét szívből üdvözölöm Deák Ferenc szülő megyéjének főispáni székében s működésére Isten áldását kérem“. Dr. István Vilmos.

Táviratilag üdvözölték még vármegyénk főispánját: Reiszig Ede Vasmegeye főispánja, gróf Jankovich László, Habig Cyprián tihanyi apát, gróf Zichy Aladár, Bauer Mihály és Antal, Óváry Ferenc, Hegedüs Lóránt, Piukovits Antal, Maróthy László, Förster, Szájbély Gyula, Borbély György, Károlyi Antal, gróf Wilcesek Frigyes, Solymossy, Hertelendy László, Chernel György, Ehen Gyula, László Mihály országgyűlési képviselők; Gromon államtitkár, Török József főispán, Hertelendy Jenő, báró Ghillány főispán, Barcza László, gróf Battány Ernő, Brezovay, Osztrólszky Miklós, Csörgeő Gyula, gróf Erdődy Gyula, Kaeskovics Géza, Vojnits István, Arany József, Dunántuli vasuti r. társaság, Lingl fürdő igazgató, Abaffy Emil, Balatoni múzeumi egyesület igazgatósága, Bedegi balatonfüredi bíró stb.

A vármegyei bál.

A beiktatási ünnepélyek méltó befejezése volt a vármegye fiatalsága által rendezett bál.

Vidámság, öröm és jó kedv költözött a szívekbe; a farsang zaja váltotta fel a lelkesedés hangjait.

Zalavármegye régi fényes báljainak emléke elevenedett fel s akik azt szeretik vitatni, hogy ma már mulatni sem tudnak, kénytelenek voltak elismerni, hogy a mai fiatalság nem enged előnyt mulatság dolgában sem a réginek.

Az „Arany Bányá“, szálloda nagytermét a vármegye cimereivel és színeivel díszítették fel s a remek szép terem méltó keretét képezte a nagy és előkelő közönségnek.

Fény, pompa s előkelőség tekintetében párját ritkító volt a vidéki bálók között, de a fényt még emelte a ragyogó jókedv, amely reggelig együtt tartotta a táncolókat.

Jelen voltak: Ajkayné Gyömörey Kata (Ukk), Bogyay Elemérné, Csertán Károlyné, Forster Elekné (Gyulakeszi), Gyömörey Vincéné (Ukk), Hertelendy Béláné (Nagykanizsa), Hertelendy Ferenéné, Hertelendy Józsefné (Vindornyalak), Hertelendy Gyuláné (Magyar Genes), Dr. Hány Istvánné, Isoó Jánosné, Jerffy Adolfné, (Nagy-réese), Kovács Kálmáné (Budapest), Koller Istvánné (Alsórajk), Lányi Kálmáné, Mesterházy Jenőné (Kaszaháza), Marzós Sándorné (Nagykanizsa), Oltay Guidóné (Szentgyörgyvár), báró Putheány Istvánné (Keszthely), Rajky Lajosné (Jakabfa), Skublies Imréné, Szücs Dezsőné (Nagyfalud), Sebestyén Lajosné (Nagykanizsa), Thassy Gáborné, Ifj. Thassy Imréné (Felsőrajk), Török Aladárné (Pusztatörök), Udvardy Vincéné, Véssey Lászlóné (Várhely), Csesznák Meláni, Forster nővérek (Gyulakeszi), Hertelendy Nelli és Irén (Vindornyalak), Hertelendy Mariska (Magyar-genes), Hány Clarisse, Isoó Viola, Jerffy Mariska (Nagy-réese), Lányi Ilonka és Margit, Oltay Malvin (Szentgyörgyvár), Rajky Irma (Jakabfa), Sebestyén Kata (Nagykanizsa), Skublies Antika és Marianna, Skublies Gizella és Lenke (Andráshida), Szücs Rafika (Nagyfalud), Török Irén és Mariska (Pusztatörök), Udvardy Rafika, Véssey Vasti és Rozika (Várhely).

Zalavármegye virilistái.

Zalavármegye legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjai 1904. évre:

10000 koronán felül fizetnek adót: gróf Festetics Tassiló, gróf Festetics Jenő, Elek Lipót, gróf Zichy Agoston, Halbik Cyprián;

5000—10000 K Takách Jenő, Gelsei Guttmann László, Vizlendvay Sándor, Gelsei Guttmann Vilmos, Gelsei Guttmann Aladár, Tarányi Ferenc, ifj. Thassy Imre;

3000—5000 K gróf Batthyány Ernő, Bogay Máté, Linzer Béla, Harkányi Ede, Hertelendy József, Tamás Ádám, Lengyel Sándor, gróf Batthyány József, Barcza László, Bosnyák Géza, Forster Elek, Koller István, Malatinszky Ferenc, Reischl Vencel, dr. Czinder István, Guttmann Ödön, Franz Lajos, Szentmihályi Dezső, Landau Horác, Veiser József;

2000—3000 K Gráner Géza, Bogenrieder József, Legáth Kálmán, Lázár József, Hirschler Miksa, Ziegler Kálmán, Ivkó János, Szommer Ignác, Dervarics Imre, Honerla Herman, Babochay György, Bozzay Pál, Fischer László, Hertelendy Ferenc, dr. Kaiser Emil, Oltay Guidó, Stern Zsigmond, Baronyi Benedek, Baronyi Ede, Bezeredy Adorján. Zalán Lipót János, Csertán Károly, Filipics Lajos, Kaszter Sándor, Dervarics János, Muszter Ferenc, Breuer Bernát, Scherz Riehard, Jerffy Adolf, Tinágl Lajos, Kralics Márton, dr. Friedmann Bernát, Berg Bódog, dr. Hány István;

1000—2000 K Stern Sándor, Leszner Samu, Gyórfy János, Justus Izidor, dr. Dunszt Ferenc, Hertelendy Béla, Kemény Andor, id. Háczy Kálmán, dr. Tuboly Gyula, Pecz György, Lóke Samu, Deák Mihály, Hívös Ármán, Rapoch Gyula, báró Puthéány Géza, Pongrácz Jakab, Szauer Ignác, Riedl Ferenc, Kollay Jeromos, Csertán László, dr. Gyömörey Vince, Vágner Károly, dr. Schvarecz Adolf, Strem Vilmos, Strem Tivadar, Tóth Lajos, Varga János, Frisch Lipót, Szanveber József, Farkas József, dr. Benecik József, Kovács Antal, Eperjessy Sándor, Oroszvály Gyula, Schmidt Emil, Csendes József, Nagy Károly, dr. Szabó Zsigmond, Königmayer János, Szücs Dezső, Matisz Lajos, Berényi Jenő, Deutsch Lajos, Orosz József, Grünhut Alfréd, Sebestyén József, Hajik István, Nagy László, Zerkovics Lajos, Zerkovics Oszkár, Schütz Sándor, dr. Dick József, Armuth Náthán, Seidmann Samu, gróf Batthyány Pál, Bezeredy Lajos, Simor János, Thassy Kristóf, Strem Dénes, Nagy Aladár, Csesznák József, Skublies Zsigmond, Gyömörey Gáspár, Aczél Pál, Blau Adolf, Stern Mór, Stern Sándor, Práger Béla, Kis József, Eitner Zsigmond, Krosetz János, Szily Dezső, Unger Ullmann Elek, dr. Szekeres József, Szabó Lajos, Blau Lajos, ifj. Háczy Kálmán, Zozoly Ferenc, Botka János, Fürst Benedek, Hlatkó János, Baka Boldizsár, Hoffmann Béla, Hajós Mihály, Grünhut Henrik, Käufer József, Sebestyén Lajos, dr. Kele Antal, Németh János, id. Leszner József, Kis Vilmos, Grósz Károly, Szabó Imre, Ivancics György;

800—1000 K Gyórfy Géza, Skublies Gyula, Lázár Soma, dr. Pihál Viktor, Pollák Adolf, Skublies Károly, Haba József, dr. Hajós Ignác, dr. Berger Ignác, Krosetz Gyula, Belus Lajos, Oszterhuber Lajos, Isoó Ferenc, Marton Gyula, Semetke József, dr. Volla Rezső, Sartory Oszkár, Fábrián Gyula, Weinberger Jakab, Miltényi Sándor, Neumark Ignác, Morandini Bálint, Pollák László, Bogay Jenő, Szanyi Ferenc, dr. Heteyi Endre, Raj József, Kherndl Imre, Khon Gáspár, Grünbaum Ferenc, dr. Hanny Ödön, Ley József, Langer Makár, Schönfeld Miksa, dr. Bardió György, Csutor János, Vurglich Gusztáv, Morandini Román, Kiss Pál, Bakó Gyula, Berényi Béla, Jurák Zonimér, dr. Huray István, Skublies István, Fischer Pál, Krausz Lajos, Vidor Samu, Tanczós Lajos, Mosonyi Henrik, Oszmann Pál, Plosszer István, Berger Vilmos, Zathureczky Márton, Schvarecz Gusztáv, Schvarecz Ottó, Laskay Emil, Pethő Jenő, Juk József, dr. Obersohn Mór, Imrey Ferenc;

500—800 K dr. Tamás János, Ebenspanger Leo, Makray Sándor, Hajba Mihály, Lázár I. Sándor, Farkas Gábor, Dobrovics Miklós, Nagy József, Büchler Jakab, Fridrich Márkus, Hoffmann Jakab, Lövy Adolf, Krausz Lipót, dr. Kemény Fülöp, Rosenfeld Adolf, Rosenfeld József, Boshán Gyula, Lusztig Jozsef, dr. Laubhainer Oszkár, Botka László, Oszvald József, Elek Ernő, Bogay János, Imreh Antal, herecz Sulkovszky Viktor,

Méhes Kálmán, Hajmáty Ferenc, Stadel János, Hodászy Béla, Talabér László, Kohn Alfréd, Beck Gyula, Elek Géza, Simon Gábor, Schvarecz Herman, Rosenberg Zsigmond, Hergár István, Miltényi József, Reichenfeld Gyula, Nagy István, ifj. Fesselhoffer József, dr. Klein Lajos, Danneberg Jakab, Veisz Adolf, Veisz Tivadar, Bronner Herman, Sella Zsigmond, Sella Pál, Winhoffler Dezső lelkész, Eitner Sándor, Skublies Imre, Eöri Miklós, Lövenstein Jakab, Schulhof Adolf, Eitner Sándor, Steiner Ferenc, Szommer Sándor, Hány Dezső, Nusal János, Poppel Lajos, Krausz Lajos, Kukorely Pál, dr. Keresztury József, Steiner Simon, Eisinger Henrich, Golub János, Vokun Antal, Nunkovics Vilmos, Trojko Lajos, Dervarics Lajos, Abelesz Ignác, Berger Sándor, Mojzer Ferenc, Morgenstein Ignác, Neumann Miksa, Marton Ignác, Bettelheim Győző, dr. Zarka Zsigmond, Szalay Lajos, Fatér János.

A városi villamos telepek.

Egy fővárosi műszaki lap nyomán regisztráljuk mi is, hogy az elmúlt évben következő városokban épültek villamos telepek: Nagyvárad, Léva, Pápa, Déva, Detta, Poprád, Feketealom Halas, Gyergyó-Szt. Miklós, Győr, Segesvár, Rimaszombat, Ungvár, és Gíbárd. Ezek közül városi kezelésben épült: a nagyvárad, pápai, gyergyó-szt. miklósi, győri és segesvári villamos telep, míg a többi vállalati uton létesült. A házi kezelésben épült városi villamos telepek mindegyike már az első üzemi évre is aktív mérleget ígér, sőt a nagyvárad villamos telep igazgatósága már az első évre 40,000 korona tiszta nyereséget prelinált.

Ez évre huszonöt villamos telep építése van előkészítve. A huszonöt város egy része már megkötötte a szállítási szerződést, másik része pedig most tárgyalja a szerződéseket.

Érdekes azonban, hogy ezen 25 telep közül csak 5, esetleg 7 lesz olyan, mely vállalati uton létesül, míg 16 elektromos műnél maga a város lesz a vállalkozó.

Az elmúlt évben egyetlen gázgyár sem épült Magyarországon s az ez évi tervezések között sincs erre a kilátás! Ugylátszik tehát, hogy a gázgyárak korszaka végleg letűnt Magyarországon!

A fenti statisztikához a következő tanulságok megjegyzések vannak fűzve:

A vidéki városok egyre fokozódó érdeklődésének és ama törekvésének, hogy a közvilágítás kérdését a kor legmodernebb s a messze jövőt is hatalmában rejtő elektromossággal oldják meg, a következő körülményben rejlik magyarázata.

Vidéki városaink vezető körei sokáig abban a hitben éltek és sok helyütt még ma is úgy vélik, hogy a villamos telepek jövedelmezése kétes és maga a villamos világítás (izzólámpákkal) nem alkalmas a közvilágításra, a magánvilágítás céljaira pedig — noha célszerűségi szempontokból ideális — igen drága.

Az előbbi aggodalmat, mely a jövedelmezőség iránt fennállhat, eloszlatják azok az eredmények, melyeket a jól megépített s műszakilag és kereskedelmileg céltudatosan vezetett városi telepek produkálnak. — Az ily telepek évi mérlegei fényesen bizonyítják, hogy a villamos világítás nemcsak hogy nem ró áldozatot a városra, hanem ellenkezőleg tiszta nyereséget szolgáltat annak pénztárába.

Vannak ugyan arra is példák, hogy egyik másik helyen, főleg a régebbi telepeknél, deficittel zárul a mérleg, de ennek most már könnyen kimutathatólag abban rejlik az oka, hogy a tervek kellő szakértelem híján készültek, a műszaki kereskedelmi vezetés pedig nélkülözötte a kellő rátermettséget, vagy pedig könnyelműséggel határos felületességgel történt. — Olesó, de megbízhatatlan cégekkel építették s protekciós, de hozzá nem értő emberekkel kezeltették a villamos telepeket, minek aztán villamos pótdók neve alatt itták meg a levét.

Az újabban épült s jövedelmező városi villamos telepek legjobb bizonyítékai ennek s éppen ez a tapasztalat döntötte meg a téves felfogásokat.

Az a felfogás is megváltozott az utóbbi években, mintha a villamos világítás nem volna alkalmas a jó közvilágításához fűzött igények kielégítésére.

A tapasztalás ugyanis azt mutatja, hogy a jó izzólámpával, ha az fényerejének bizonyos

határig beállított csökkenésekor ujjal pótolhatik, teljesen kielégítő illuminációt lehet produkálni. Csakhogy e tekintetben is hihetetlen állapotok uralkodnak egyes helyeken, s valóban arra szolgálnak, hogy a villamos közvilágítás hitelét rontsák.

Az utcai izzólámpákat mintegy negyedévi használat után ujjakkal kell pótolni, ez lámpánként mintegy 50 fillér költséggel jár, de vannak Magyarországon olyan városok is, hol 2-3 éven át nem cserélik az izzólámpát, úgy hogy az végül fagygyertya módjára sem világít, hanem csak pislog.

Leginkább oly helyeken tapasztaljuk ezt a gazdálkodást, a hol vállalati uton létesült a villamos telep. — A közönség pedig, melynek nines erről tudomása, szidja a közvilágítást. — Tessék csak megnézni oly helyeken az utcai lámpásokat, a hol rendszeresen kezelik azokat, ott nines panasz a közvilágításra.

Tény az, s erről a városok vezetőinek az utóbbi időben elég példa áll rendelkezésére, közvilágítást izzólámpák és izzólámpák megfelelő kombinálásával még a legnagyobb igényeknek is megfelelő módon meg lehet oldani.

A magánvilágítást illetőleg pedig ma már kétségtelen az, hogy a közönség körében csak az elektromos világítás képes valóban nagy elterjedtségre szert tenni. — Például szolgálnak erre ama városok, hol régi gázgyárak léteznek s csak az utóbbi időben épültek villamos telepek. — A villamos lámpák száma egy két év alatt eléri a 20-30 éves gázgyár által elhelyezett lámpák számát.

Ennek igen könnyű okát adni. — A közönség szereti lakásában a kényelmes, egészséges, tiszta és veszélytelen világítást, a mit csak a villany nyújthat neki, míg a gázt nagyobbára csak üzletekben veszik igénybe.

Az elektromos világítás drága voltáról hallható panaszok tényleg indokoltak, s e tekintetben valóban lelketlen megsarcolásnak van kitéve egyes városok közönsége.

Nem egy városban 9, 10, 15 fillér az áram egységére s ezen kívül még külön óradíj is jár, a mi — ha tekintetbe vesszük egyes városok újabb árszabásait, a hol 6-7-8 fillér az egységár, valóban uzsorának mondható.

Az a körülmény, hogy a 6 és 7 filléres egységár mellett is jövedelmező a villamos vállalat, kötelességé teszi városainknak, hogy ne engedélyezzenek s ne szedjenek ennél magasabb árakat.

A 6 és 7 filléres alapár mellett pedig alig drágább a villamos világítás a közvilágításnál, s ha van is 10 — 15% különbség a villany terhére, a közönség szívesen fizeti azt s nem is panaszkodik a villamos fény drága voltáról.

A villamos telep pedig, mint vállalat a kis haszon és nagy forgalom elve alapján eléri azt, a mit másutt az uzsora árak alapján produkálnak, t. i. a tisztességes polgári hasznot.

Ezekben a tanulságokban rejlik annak a magyarázata, hogy egész sora létesít villamos telepeket, melyeknek a köz és magánvilágítás ellátása mellett városfejlesztési és iparfejlesztési szempontból is korszakalkotó jelentősége van minden város jövőjére nézve.

Midőn ezeket az érdekes megjegyzéseket közre adjuk, abban a reményben tesszük azt, hogy sok hasznos tanulságot fogunk ebből méríteni azok, kik a közönség bizalmából a közvilágítás kérdésének megoldásában közreműködnek.

Hírek.

Kedves fogadtatás. Hertelendy Ferencné urasszony Ó méltósága, Zalavármegye új főispánjának neje 26-án délután a 2 órai vonattal érkezett Zalaegerszegre. A vármegyei tisztviselők feleségei, Csertán Károly alispánné urasszony Ó nagysága vezetése alatt, kedves meglepetésben részesítették a méltóságos asszonyt. Testületileg megjelentek a pályaudvaron s szívélyes üdvözlésük jelölésül virágcsokrot nyújtottak át neki. Ó méltósága a nem várt kedves fogadtatásért melegen mondott köszönetet. A pályaudvaron megjelent a polgármester is, aki a főispánét a város részéről üdvözlölte. A hölgyek a fogadtatás után hosszú kocsisorban visszatértek a városba.

Lelkész beiktatás. A zalaegerszegi ág. ev. Missióegyház a múlt vasárnap iktatta be hivatalába Porkoláb Gyula lelkészt. Az ünnepélyes beiktatás a vármegyei nagytermében ment végbe, amelyet zsufolásig megtöltött a közönség.

Képviselve volt a város intelligenciájának színe java felekezeti különbség nélkül. Varga Gyula vönöczki esperes, akit több lelkészársá vett körül, lelket emelő beszédet mondott az új lelkészhez s a gyülekezethez; a beszéd magas nívón álló egyházi szónoklat volt, amelynek magasztos szavai megindították minden jelenlevőt. A fogadalmi letétele után az új lelkész mondott szép beszédet új hivatására. Az ünnepélyes beiktatás után díszbéd volt a „Korona” szállodában, a kaszinó nagytermében, amelyen 52-en vettek részt. Ott voltak az ünnepélyre megjelent lelkészek és az egyházközség elöljárói kivül: Csertán Károly alispán, Sztaniszlavszky Adolf kir. törvényszéki elnök, Lányi Kálmán kir. főmérnök, Odor Géza kir. pénzügyigazgató, Szily Dezső, Mesterházy Jenő, Bakó Gyula, Boshán Gyula, Dr. Hajós Ignác, stb. stb. Lelkes felköszöntők hangzottak el, amelyek az új lelkészt, Varga Gyula esperest s különösen Lányi Kálmánt, akinek fáradozása s áldozatkészsége tömörítette az ág. ev. hitvallású zalaegerszegi és vidékbeli híveket misszióegyházzá. A vendégekre Mesterházy Jenő ürtett poharat, megköszönve különösen Zalavármegye alispánjának s Zalaegerszeg város polgármesterének az egyházközséggel szemben tanúsított jóindulatát. Kedves jelenet volt, midőn az új lelkész apja, akit Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő közzöntött fel, meghatottan mondott köszönetet a fia iránt megnyilatkozott közszeretetről. A díszbéd megjelentek késő délutánig maradtak együtt vidám hangulatban.

Evang. istentisztelet. Az evang. istentiszteletet ifj. Porkoláb Gyula lelkész által további intézkedésig az állami főgimnázium II-ik emeletén levő egyik teremben fognak tartatni. Az első istentisztelet f. évi február hó 7-dikén d. e. 1/11 órakor lesz. — Együttal tudomására hozza az egyház község elöljárósága a híveknek, hogy az evang. lelkész ifj. Porkoláb Gyula lakása ez időszert Zalaegerszegen Templomalja-utca 11. sz. a. van és hogy az evang. istentiszteleteken az ev. ref. testvérek is szívesen láttnak.

Tanítónó választás. Muraszilvágy iskolaszéke Varga Ida okleveles tanítónót egyhangulag az ottani iskola tanítónóijévé megválasztotta.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Hevesi Jenő okl. tanítót a molnári állami elemi iskolához rendes tanítónóvá nevezte ki.

Aljegyző választás. Alsólendván az elhalálozás miatt megüresedett városi aljegyzői állásra Beniczka Péter zalaszentgróti segédjegyzőt választották meg.

Uj iparhatósági biztos. A lemondás folytán megüresedett iparhatósági állásra a városi tanács Duzár István központi takarékpénztári pénztárnokot nevezte ki.

A sümegvidéki gazdakör választmánya f. hó 21-én Sümegen Hayden Sándor gazdaköri elnök elnöklésével ülést tartott, melyen az elnök bejelentette, hogy a gazdakör nevében Hertelendy Ferenc főispánt kinevezése alkalmával üdvözölte, amit a választmány helyesléssel vett tudomásul. Jelentette továbbá, hogy a törjei háziipari tanfolyam felállítására kért 200 koronát a földművelésügyi m. kir. miniszter fedezet hiányában nem adhatta meg, de a jövő tételre kilátásba helyezte. A választmány az elnök jelentését tudomásul vette, és az ez ügyben eljáró Eitner Zsigmond kerületi országgyűlési képviselőnek köszönetét fejezte ki. — A törjei bikavásárt február 24-ére tüzték ki. Illés Ráfal tőrjei kormányzóknak a prépostság nevében tett amaz ígéretét, hogy 40—43 darab állatra istállót ad, a többinek elhelyezéséről pedig gondoskodik, köszönettel tudomásul vették. A vásárra meghívják az állategészségügyi felügyelőt és gondoskodnak arról, hogy a vásárló községek az államtól a 20%-os kedvezményt elnyerhessék; egyúttal a vásár rendezésére a gazdaköri elnök elnöklésével szűkebb körű bizottságot küldtek ki. Végül az 1903. évi számadások megvizsgálására Sümegi Tivadar és Barkóczy Károly tagokat küldték ki és a közgyűlés határnapjával március 10-ét tüzték ki.

Kitüntetés. A kereskedelmi miniszter leirata értelmében a soproni kereskedelmi és iparkamra Stern Farkas zalaegerszegi lakosnak megküldötte az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás bíráló bizottsága által megítélt ezüst érmet, melyet nevezett saját termésű kiállított boraiért nyert.

Utcáink újabb elnevezése. Városunk képviselőtestülete egyik legutóbb tartott közgyűlés alkalmával elhatározta, hogy azokat az utcákat, amelyeknek régi, minden jelentőség nélküli neve van, újabban a magyar haza és történelem nevezetes nagyjainak nevével látja el; e szerint a Vármegyeház-teret Szechenyi-térnek, a Körmeny-utcaat Rákóczy-utcaának, Kereszt-utcaat Petőfi-, Mező-utcaat Kísfaludy-, Uri-utcaat Eötvös-, Zöld-utcaat Tompa-, Császi-utcaat Beresényi-, Rózsa-utcaat Madách-, Templomalja-utcaat Kölcsey-, Zala-utcaat Batthyány-, Rét-utcaat Ürményi-, Föld-utcaat Munkácsy-, Újváros-utcaat Csányi-, Major-utcaat Arany János-, Csap-utcaat Bíró Márton-, Telek-utcaat Tüttösy-utcaának nevezi el.

Adomány. Simor János (Vigánt) a vármegye ifjúsága által rendezett bál alkalmával a megyei árvaház alap javára 10 koronát küldött, amelyért köszönetet mond a rendezőség.

Diákhangverseny. A zalaegerszegi m. kir. főgimnázium ifjúsága f. évi február hó 13-án az »Arany Bányák« termeiben táncmulatsággal egybekötött játékoncélú hangversenyt rendez. Belépti jegyek ára: páholy 10 K, ülőhely 3 K, állóhely 2 K, tanulójegy 1 K, karzatjegy 1 K. — Karzatjegy a táncmulatságra nem érvényes. A tiszta jövedelmet az ifjúsági segítő egyesület céljaira fordítják, a felülfizetéseket köszönettel fogadják és a hírlapokban nyugtatják. Kezdeté est 8 órakor. Jegyek előre válthatók dr. Klein Lajos ur gyógyszerárában. Műsor: 1. »Királydal« Nágeli Györgytől. Előadja az intézeti énekkar. 2. Reviczky Gyula. »Pán halála«. Szavalja Heincz János VIII. o. t. 3. Schubert »Szerenád«. Gordonkán játsza Gallé Jenő, zongorán kíséri Erdős Tivadar főgimn. tanár. 4. »Magyar népdalegyveleg«. Előadja az intézeti énekkar. 5. Singelée »Pásztorábránd«. Hegedűn játsza Kreisler Imre VII. o. t., zongorán kíséri Gráner Lajos III. o. t. 6. »A monolog ellen«, vig monolog. Előadja Halász István VIII. o. t. 7. »A szarvasbogár és a rózsza«, Veit Vilmostól. Előadja az intézeti énekkar. 8. »Éljen ős magyar hazánk«. Induló Zsaskovszky F.-től, előadja az intézet férfikara. 9. Beethoven »Sonate-pathétique«. Zongorán játsza Gráner Imre VIII. o. t. 10. Részletek »A vándorlegény« című operettről. Előadja az ifjúsági zenekar.

Öngyilkos dsidás hadnagy. Csáktornán f. hó 25-én reggel Koschitzky Róbert, az ottani 5 dsindás-ezred második századának fiatal hadnagy, szolgálati fegyverével öngyilkossági szándékából fűbe lőtte magát. Az ezredorvos épen a kaszárnyában volt, gyorsan megjelent a hadnagy lakásán és azonnal ápolás alá vette. Remény van, hogy súlyos sebéből fölgyógyul. Öngyilkosságának oka szerelem. A fiatal hadnagy szerelmes egy varasdi leányba, de hiányzik a kaució. A hadnagy apját, aki a lemergi uhlánosok ezredese, fia tragédiájáról értesítették.

A sümegi községi iskolaszék tagjaivá a városi képviselőtestület legutóbbi gyűlésén megválasztottak: Pozsonyi József, dr. Lukonich Gábor, Sümegi Tivadar, Fekete József, Tóth György, Sipos József, Holba József és Varga Lajos. Mivel az iskolaszék az ovoda felett is gyakorolja a felügyeletet, az ovoda felügyelő bizottság holtgyatajai lettek: dr. Bárdi Györgyné, Fűzik Gyuláné, dr. Lukonich Gáborné, Sümegi Tivadarné, dr. Kellemen Károlyné és dr. Fischer Ignáné.

Hangverseny-est Csáktornán. A csáktornyai kereskedő ifjak önképző egyesülete január hó 23-án Csáktornán a »Zrínyi szálló« nagytermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendezett, melyről a következő tudósítást vettük: A mulatság úgy erkölesileg mint anyagilag várakozáson felül fényesen sikerült. A közönség zsufolásig megtöltötte a termet és 1/9 órakor kezdetét vette a hangverseny. A szereplők mindegyike bravurososan oldotta meg feladatát. Sternek Zsigmond országosan ismert gondnoka művész volt az estély főhőse, kit zajos óvációban részesítettek. — Weisz Ilonka (Zalaegerszeg) szintén magával ragadta a közönséget remek zongorajátékával; a viharos tapsot néhány szép magyar darab eljátszásával viszonzotta. — Kohn Ilonka (Csabrendek) kifogástalan precizitással adta a kíséretet. — Ugyanugy nyilatkozhatunk Hirschmann Terka és Hoehsinger Elza (Csáktornya) kisasszonyokról. Előbbi zongora, utóbbi hegedű játékaival kötötte le a figyelmet. Dr. Kovács Lipót és Weisz Viktor mint hegedű játékosok, Vajda Andor pedig mint kitűnő szavaló érde-

melték ki az elismerés pálmáját. Nem lennének hű krónikások, ha meg nem említenék, hogy a figyelmes rendezőség a közreműködő hölgyek mindegyikének egy-egy remek csokorral kedveskedett. Az első négyest két hatalmas kolonban 110 pár táncolta. A táncoló fiatalok kiválóan kivirradtig maradt együtt.

Öngyilkosság szerelemből. F. hó 24-én délután 1 órakor Nagykanizsán az új honvédlaktanya átellenében levő korezmában Krausz István szombathelyi illetőségű 23 éves vasesztergályos fűbe lőtte magát. A kihallgatás alkalmával öngyilkosságának okáról nem nyilatkozott. Hozzá tartozói szerint menyasszonya nem akart hozzá nőül menni s ezért követte el az öngyilkosságot. Az orvosok véleménye szerint a sebből kigyógyul.

Szobrot Kinizsi Pálnak. Kinizsi Pálnak, a legendás hősnak, a veszprémmegyei Nagyvázsony község volt otthona. Mátyás király ajándékozta neki Vázsonyt, ahová várat is épített s a csaták zaja után oda tért piheani. Ott is van eltemetve a hős, ott nyugodta örök álmait a nagyvázsonyi Szent Mihály templomban. A várat azonban romba döntötték a duló csapatok, a sirt kirabolták a kincs-ásók s a hős hamvait jeltelesen sírba tették a köztemetőbe. Veszprémmegye és Nagyvázsony község hazafias közönsége meg akarja szentelni Kinizsi Pál emléket. Szobrot emelnek a hősnak. A szoborbizottság élén Kolosváry József főispán és dr. Óvári Ferenc állnak. A gyűjtés már régebben folyik, de még mindig kevés eredménnyel ahoz, hogy a szobor létesüljön. Most újból lelkes felhívást bocsájtottak ki, hogy adakozásra hívják fel az ősi hagyományokat s a nemzet harcainak nagy alakjait tisztelő magyarokat.

A zalaegerszegi kereskedő ifjak egylete ötödik matinéját január 31-én délután 3 órakor az egyesület helyiségében (Kummer kávéház I. emeletén) fogja megtartani. Szaval Fodor Jenő; felolvas Udvardy Imre; monologot ad elő Kántor Béla; beszélt olvas fel Weisz Ödön. A nagyjérdemű közönséget szívesen látja az egyesület.

Megrugta a ló. Horváth Sándor csepregi születésű, a helybeli m. kir. honvéd huszárok-nál szolgáló közhuszárt baleset érte a minap. Amikor ugyanis gyakorlatról hazajövet lovát az istállóba vezette s ez nem akart helyére menni, ráütött, mire a ló kirugott, Horvátot mellen találta s mellkasát beszakította. A súlyosan sérült honvédhuszárt a helybeli közoktatószálla szállították, a hol ápolás alatt van.

A szerelem sötét verem. Német Ágnes és Kelemen János együtt szolgáltak a városban. Előbbi mint szolgáló, az utóbbi mint kocsis. Gyakran találkoztak a fiatalok és elbeszélgettek egymással. Ezenközben meg is szerették egymást. Sőt annyira jutottak már, hogy házassági tervekkel kezdtek foglalkozni. Egy napon azonban a leányzó mást gondolt, faképnél hagyta a legényt, mással kezdett magának udvaroltni. Kelemennek fájt a leány hűtlensége, alkalomra várt, hogy megtorolja. Ez az alkalom mult vasárnap kínálkozott. A réteuceában találkoztak, a hol Kelemen alaposan elverte a csapodár leányt s azzal, mint ki jól végezte dolgát, odább állt.

Bankettek. A közbeédek, díszbédédek rendszerint arra valók, hogy végigéhezze őket a publikum s ha kap valamit enni, az is sokszor rossz, élvezhetetlen dolog. Sok embert jól ellátni nehéz, s a szakácsnői tudomány és vendéglős ipar magasabb fogásaihoz tartozó művészet. Szívesen regisztráljuk tehát, hogy főispáni beiktatás alkalmával Domokos Ignác, a »Korona« szálloda vendég-lőse kitett magáért. Elismerést szerzett a konyhájának. Kitűnő ebéddel látott el négyszáz embert. A szálloda minden zuga vendégekkel volt tömve. A helyiségek nem a legalkalmasabbak annyi ember befogadására, a kiszolgálást mégis türethetőnek lehetett mondani.

Tüztöltő bál Alsódomboruban. Az »alsódomborui önk. tüztöltő egyesület« saját pénztára javára f. évi február hó 1-én a nagyvendéglőben zártkörű bált rendez, a belépti díj: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona.

Vásári bizottságok. Azon alkalmából, hogy sok vásáron a marha-levelek tulajdonjogi átírása késedelmesen történik, a miből a közönségre hátrány háramlik, a belügyminiszter 68220/III. 1903. sz. alatt a törvényhatóságokhoz körrendeletet bocsátott, melyben szigorúan köteletségévé teszi a törvényhatóságoknak, hogy ezen baj megszüntetése iránt saját hatáskörükben intézkedjenek.

A Balatoni Múzeum Egyesület évi rendes közgyűlése 1904. évi január hó 31-én d. e. 11 órakor a keszthelyi városház nagytermében tartja. Tárgysorozata: 1. Titkári jelentés az egyesület negyedik évi működéséről. 2. Az egyesület negyedik évi pénztári számadásainak előterjesztése s a számvizsgáló-bizottság erre vonatkozó jelentése. 3. Az egyesületi ötödik év költségvetésének megállapítása s számadásvizsgáló bizottság kiküldése. 4. Netáni indítványok.

Tánciskola. Mayersberg Frida, a nálunk előnyösen ismert táncitanítónő a helybeli ipartestület dísztermében nyitotta meg tánciskoláját, ahol a tanítványok egész tömegét látja vendégül. — Mayersberg Frida tánciskolájának jó hírneve az idén is, mint mindenkor megtette vonzó hatását, a miről legjobban tanuskodik az a körülmény, hogy tanítványainak száma már a százat érte el. Két osztályban tanulnak 5—7-ig, felnőttek 8—10-ig.

Elcsereált kabátok és kalapok. A főispáni installáció alkalmával néhány kalap s egy-két téli kabát eszerélt gazdát. Mindenütt nagy volt a tolongás, torlódás, szűk volt a hely, nem esoda, ha az ember a saját kabátját sem ismerte meg. Akihez idegen ruhadarab került, írja meg nekünk. Valószínűleg megtudjuk mondani, hol lehet azt visszacsereálni. Különösen kérjük, hogy azt a fekete, bársonygalléros, kék esikoszóval bélelt kabátot, amelyért egy hasonló bélesű téli kabát maradt a „Korona” szállodában, tessék Domokos Ignác vendéglőshöz beküldeni.

Talált tárgyak. E hó 22-én a Körmeny-utca-ban egy pincekulcsot, 29-én pedig a piacon egy erszényt, benne pénzzel — találtak és átadták a rendőrségnek, ahol azokat igazolt tulajdonosa átveheti.

Arany árkelet-pótlék február hóra. A vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál szedendő aranyárkelet-pótlék f. évi február hóra 19 1/2 %-ban állapított meg.

Allategésügy. Vármegyénkben a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez beérkezett hivatalos jelentések szerint f. hó 24-én vármegyénk területén egy községben veszettség, 4 községben ragadás-száj és körömfájás, 2 községben sertésorbánó és 21 községben sertésvész volt.

A burok és az angolok harea Dél-Afrikában, ámbár a mi napjainkban szokatlannak és újnak tűnt fel, tulajdonképpen majdnem évszázados s a mi napjainkban lefolyt harc épen nem első, hanem az utolsó és befejező küzdelem volt. A mint az angol elem szaporodott, az angol nyelvet tették hivatalossá s a bíróságokban sem engedtek már helyet a hollandusnak. Még jobban elkeserítette a burokat, kik egymástól távol, nagy majorságokban üzték a gazdálkodást, a rabszolgák felszabadítása. Ezért kárpótlást kaptak ugyan, de azt kevesellették és a rabszolgák helyett azon néptelen vidéken nem igen kaphattak mezei munkásokat. Az is bántotta őket, hogy az angol kormány igen barátságosan bánt a kafferekkal, kik ellen, mint farnjájék gyakori megtámadói ellen, ők mindig készen voltak az írtó háborúra és az angolok ezen eljárását úgy magyarázták, mintha vadakra akarnának támaszkodni ő ellenük. Mindezen okból körülbelül 1837-ben 10,000 boér kivándorolt új hazát keresni, távol az angoloktól Natalban. Eleinte független köztársaságot alkottak, de már 1843-ban ismét kénytelenek voltak elismerni az angol felsőséget. Itt sem volt tehát nyugtuk. Egy újabb kivándorlás hűvösebb, az európaiakra nézve kellemesebb tartományokba vezette őket, az Oeanga és Vaal folyók mellékére, hol egy ideig független nemzeti létnek örvendhettek.

Most már úgy látszik, ennyi munka és viszontagság után a kérdés örökre be van fejezve és az angol fenhatósággal együtt biztonság és béke is költözik a sívár földre.

A Nagy Képes Világtörténet most megjelent 209. füzeté a burokkal foglalkozik.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona: füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest VIII., Ullői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Menyasszony selyem 60 krajcártól 11 forint 35 krajcárig meterenként mindenféle színben. Bérmentve és már elvámolva, házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával. **Henneberg selyemgyára Zürichben.**

Piaci árak a legutolsó hetivásáron 60 kilogrammonként

búza	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
rozs	»	7.25	7.35
árpa	»	5.75	5.80
zab	»	5.50	6.—
fehértab	»	5.20	5.25
tarkabab	»	—	—
tengeri	»	5.—	5.50
lóher	»	45.—	55.—
bükköny	»	5.—	5.50
burgonya	»	—	—

Nyilt-tér.*)

MERCUR váltóüzleti részvénytársaság
BUDAPEST, V., Fürdő-utca 3. szám.
vesz és elad

vidéki takarékpénztár- és bankrészvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat

és azokra, valamint minden egyéb

értékpapír és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít.

Bank- és tőzsdégyekben szakértő felvilágosítással szolgál.
BANKOSZTÁLY. SORSJEGYOSZTÁLY. VÁLTÓÜZLET.

A m. kir. szab. osztályosrajtók főelárulástóhelye.
Sorsjegyek csekély havi részletfizetésre, előnyös sorsjegytársaságok.

Sorsjegybiztosítás: legelőnyösebb díjazás kivánatra bérmentve.

Rövid levélcím: **MERCUR, Budapest, Fürdő-utca.**

Részvénytőke 1,000,000 korona

*E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: **dr. Csák Károly.**
Társzerkesztő és kiadó: **Udvardy Ignác.**

Egy jó házból való fiu tanoncnak felvétetik UNGER ANTAL könyvnyomdájában Zalaegerszegen.

Szabászati tanfolyam.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy lakásomon, Uri-utca 20. sz. alatt február hó 15-től kezdve

szabászati tanfolyamot

nyitok. Rajzolást, a szabászattal együtt 6 heti időtartam alatt a legtökéletesebben el lehet sajátítani, naponként 2 órai oktatással.

Értekezni bármely időben lehet.

Schlesingerné Fuchs Teréz.

Házoladás.

Bak községben (Zalavármegye) a főutcában üzlethelyiségül is nagyon alkalmas **3 szobából, konyha, kamra, pince, melléképületekkel bíró lakóház (cserepzsindelyes téglaépület) félhold telekkel szabadkézből minden órán örök áron**

eladó.

A venni szándékozónak f. évi február hó 20-áig bővebb felvilágosítást ad

Bak, 1904. január 28.

Kámán Ferenc

közbirtokossági gondnok.

Köhögésben

szervenő

kisértse meg a köhögést csillapító és kellemes ízű

Császár Mell-bonbont.

2740 hatóságilag igazolt bizonyítvány szól mellette és hogy sikerrel használható köhögésgégnél, katarusnál és elnyálkásodásnál. Kapható 20 és 40 filléres csomagokban **Schmidt Győző zalaegerszegi cukrásznál.**

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy azt eredeti csomagolásban az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizgáltassa.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől. **Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)**

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készül.

Egy üveg ára 6 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér. **Kapható gyógyszertárakban és minden elsőrangú üzletben.**

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminiszteriumtól jóváhagyott élelmiszeri és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

KI AKAR egyéves önkéntes LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészütségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik **az egyéves önkéntes jogot.** Aki 1883-ban született, már föl nem vehető.

Születési év közlendő.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tanfolyam igazgatója Debreczenben.

A felügyeletet az állam gyakorolja.

Oicsóság! Lelkiismeretesség!

Saját érdekében hirdessen kizárólag

LEOPOLD GYULA

hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 54.

Szakavatottsági Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévíztü gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvizusodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakoszobával. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

REPARATOR

KÖSZÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKERESEBB
a KRIEGNER-féle

1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Calvin-tér.

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 60.

a magy. kir. szab. osztályosországi földárulató helye.

110,000 sorsjegy, 55,000 nyer. — Nyeremények összege 14.459,000 korona.

A Kisbirtokosok
Országos Földhitelintézele

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses záloglevél-kölcsönöket, melyek után teljes kifizetésig:

50 évre a 12% évi 5.40%-a	50 évre a 12% évi 5.20%-a
40 . . . . . 5.60%-a	40 . . . . . 5.40%-a
30 . . . . . 5.80%-a	30 . . . . . 5.60%-a
20 . . . . . 6.00%-a	20 . . . . . 5.80%-a

fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

Szálloda: SIMON PÁL.

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÛT 25. SZ.

100 szoba 2-20 K-tól fejebb kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a háiban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON

IRÓGÉP

ÚJ MODELLJE

megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGONSKY

BUDAPEST

ANDRÁSSY-ÚT 12.

Ön nagyon idősnek látszik!

Fesse haját a **CZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL.

Vidékiek kedvenc találkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú éttermei

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Kiváló magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerése.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal eltávolít minden szepít, mátfoltot, pattanást, mitessert stb. és az arcnak üdéséget, fiataloságot kölcsönöz. Hölgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, puder 2.- K.

Postai szétküldés naponta.

Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógyszerháza: Budapest — Erzsébetfalva.

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legsikeresebb gyógyszer: asthma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrbaj, szélhűdés, elmezavar stb. ellen. Megalapítója és egyedüli képviselője:

D. KOVÁCS J. fővárosi orvos.

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÛT 18. SZ. I. EM.

Versenyeen kívüli olcsó árak!

Elsőrangú angol és francia női ruha-kelme-különlegességek árúháza

LEON és OLÁH

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Miniatúrákat az ország minden részébe ingyen és bérmentve küldenek

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST V., Lipót-körút 7.

Benzin- és petrolin-motorok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.

Ezerrel berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező fizetési feltételek.

BÉCS

Dresdnerstrasse 70-85.

Benzin- és petrolin-lokomobilok

LEGKEDVESEBB LEGKÖRÜLESEBB
 KRIEGNER-FÉLE
 CRÉME 2 KOR. KORONA
 PUDER 1. GYÓGYSZERTÁR
 SZAPPAN SZAPPAN Budapesti Kémi
 KRIEGNER-FÉLE

PLATSCHEK VILMOS
 FÉRFI- és GYERMEK-ruha árúháza
 Budapest, IV., Kőrponti Városház. (Károly-körút)

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kérésre mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 473 jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Fernolendit

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Glanzcrème világos cipők számára legszébb fényt adnak és megtartják a színt állandóan. Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új szintet kapnak.

Alapítotott 1812.-ben. **Gyárraktár Budapest, V. Lipót-körút 24.** A levelek Bécsbe III./i. intézendők. A mosáshoz **Brunnen-szappan** veendő.

BRÁZAV'scher
FRANZBRANNTWEIN

Preis einer grossen Flasche 1 Krone 80 Heller.
Preis einer kleinen Flasche 1 Krone.

Gebrauchsangeweisung liegt jeder Flasche bei.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkládósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

A kisbirtokosok által

sajátkezüleg, a legnagyobb gonddal, angolnyelven és rafias eljárással készített kitünő minőségű, vagyoniilag szavatolt fajtisza, I-ső rendű miniszteri szokványrendeletnek minden tekintetben megfelelő

szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas!

csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbnak és legmegbízhatóbbnak bizonyultak.

Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklamirozott, előhajtásos oltást messze felülmúlnak.

Chasselas, muskotály és más legkiválóbb csemege fajokból összeválogatott I-ső rendű **lugasgyűjtemény ára:** (melyeknek megeredéséért és jóságáért felelősség vállalattik). 1. Kis összeállítás 15 darab 5 korona, 2. nagy összeállítás 30 darab 10 korona.

a) Borfajok:

Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökeres, fás és zöld oltványok ára tavaszi szállításra: 1000 darab 200 korona, 100 darab 22 korona, 0 darab 2 korona 50 fillér.

b) Csemegefajok:

Árak tavaszi szállításra értendők. 1000 darab 220—240 korona, 100 darab 25—30 korona, 10 darab 3—5 korona.

Hazai szőlőfajok. — Filoxeramentes:

Szőlőkirály (Delaware). A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívüli korai direct-termő, melynek 25—26%-os cukor és szokatlanul nagy szesztartalma bora igen jó, hasonló a szomorodni másáshoz és a madeirához. Silányabb kertü vagy homoki borok feljavítására, gyengébb évbéli termések házasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delavare francia szigetről 17 évvel ezelőtt közvetlenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellent álló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort, s méltán nevezhetjük **borok királyának.** A jövő szőlészet kincse. Mindenütt megterem, úgy a homokon, mint a kötött, agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós, szívós zöldhajtása —20° hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákban, kerítések és házaik fala mellett s minden egyébre nem használható helyeken, mint **szőlőlugas tenyésztések.**

100 darabból álló **lugasgyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona.**

Borkirály. Mintabor 2 korona. (Delaware.)
Ripária portális telepek.

Nagy mennyiségű ripária eladás.

Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok palackokban úgy mint hordókban, kiesinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra válaszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást, vagy 1 korona utánvételt mellett **mintabort küld:**

Az **Érmelléki Szőlészeti és Borászati szakközlöny,** mint országos hirdetési kalauz. Székelyhid (Biharmegye.)

LINIMENTUM CAPS. COMP.
A Richter-féle
Horgony - Pain - Expeller
egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 84 év óta megbízható bedörzsoléssel alkalmazatik köszvénynek, csúznak és megpúhtásoknak.
Intés. Silányabb talajok miatt bevásárláskor dobozokban a „Horgony” véjegygyel és a „Richter” cég-jegygyel fogadjunk el. — 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k.
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa, céges és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Aki egy csésze jó teát akar inni, kérje mindenütt a világ legfinomabb és legjobb teáját és ez az

INDRA TEA.

Kína, India és Ceylon legfinomabb teáinak keveréke. Valódi csak eredeti dobozokban kapható. Raktárak a plakátokon olvashatók.

Eladó bérház.

Egy jó karban levő bérház házi kerttel, a Kossuth Lajos-utcában szabad kézből **eladó.**

Bővebb felvilágosítás nyerhető a lap kiadóhivatalában.

FONTOS GYOMORBAJOSOKNAK!

Étvágyhiányt, gyomor-fájdalmakat, émelygést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDY-féle

MARIACELLI GYOMORCSEPPEK.

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveg használati utasítással 80 fillér, nagy üveg 1-40 korona

Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: BRÁDY C. gyógyszerésztára a „Magyar Király”-hoz Bécs, honnan kívánatra ingyen küldetik az érdekes „Specialbroschür”,

5 korona beküldése után 6 kis üveg 4-50 korona beküldése mellett 3 nagy üveg lesz bérmentve küldve. Képviselet Magyarország részére **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésztára Budapest, Király-utca 12.

Övakodjunk utánzatoktól! A valódi **MARIACELLI** gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés:

Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyítot.

Kapható Zalaegerszegen: **Kaszter Sándor, Dr. Klein Lajos, Sümegen: E. Dervarics István, Zalazentgróton: Botfy Péter** gyógyszerésztáraikban.

UNGER ANTAL

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS NYOMTATVÁNYRAKTÁRA
ZÖLD-UTCA. ZALAEGERSZEG. ZÖLD-UTCA.

== AJÁNLIJA ==

RÁKTÁRON LEVŐ NYOMTATVÁNYAIT
== ÜGYVEDEM, KÖZSÉGI- ÉS MŰRÉGI RÉSZEIRE. ==

DÍSZMUNKÁK, MEGHÍVÓK, ELJEGYZÉSI- ÉS ESKETÉSI KÁRTYÁK, NÉVJEGYEK STB. LEGSZEBB KIVITELBEN, GYORSAN ÉS PONTOSAN KÉSZÍTETNEK.

A NYOMDA A MAI KOR IGÉNYEINEK MEGFELELŐEN, ÚJAN VAN FELSZERELVE.

LEVÉLBELI MEGKERESÉSEK A LEGPONTOSABBAN FOGANATOSÍTTATNAK.

GYÁSZLAPOK KÉT ÓRA ALATT KÉSZÍTETNEK.